

Kako Covid -19 vpliva na naše delo?

Bi želeli objaviti strokovni članek?
Iščemo pisce in recenzente za naslednjo številko.
Pišite nam na: zalozba.perfectus@gmail.com
www.andrejraspor.com

Kontakti revije

Poštni naslov

Uredništvo revije Perfectus PRO
Svetovanje in izobraževanje, dr. Andrej Raspor, s. p.
Dolga Poljana 57
5271 Vipava
Slovenija

Glavni kontakt

Andrej Raspor
E-pošta: zalozba.perfectus@gmail.com

Glavni urednik

Andrej Raspor

Odgovorna urednika

Metka Nežič
Bojan Macuh

Uredniški odbor revije

Andrej Raspor
Metka Nežič
Bojan Macuh
Janez Žezlina
Igor Pirc
Darko Lacmanović

Jezikovni pregled

Ana Kodelja

Fotografije

Avtorji prispevkov
<https://www.freepik.com/>
<https://www.pexels.com/>

Arhiv revij

http://www.andrejrasspor.com/perfectus_zalozba

Perfectus PRO

Področje in opis revije

Revija Perfectus PRO je interdisciplinarna strokovna revija, ki objavlja prispevke s področja kadrov, odprtih inovacij, organizacije in menedžmenta v povezavi z industrijo 4.0. Vsebina ni omejena zgolj na navedene tematske sklope, ampak smo za vaše predloge odprti. Še posebej želimo objavljati prispevke, ki obravnavajo nove in aktualne teme in predstavljajo dosežke v razvoju ter njihovo uvajanje in uporabo v praksi. Zato vas vabimo, da se nam pridružite.

Pogostost izhajanja

Revija Perfectus PRO izhaja štirikrat letno.

Politika za prosti dostop

Revija Perfectus PRO omogoča odprt dostop do svojih vsebin, ki temelji na načelu odprtih inovacij, po katerem bi prosto dostopni rezultati javnosti omogočile večjo globalno izmenjavo znanja.

Navodila avtorjem

V reviji Perfectus PRO objavljamo strokovne članke, rezultate raziskovalnega dela avtorjev. Prispevki so napisani v slovenskem jeziku. Objavljamo tudi dela, ki so že bila objavljena v znanstveni obliki v kakšni drugi reviji ali zborniku. Tu pa naj bodo bralcem predstavljena na bolj poljuden način. Avtorji so odgovorni za vse morebitne kršitve avtorskih pravic. Prispevki niso honorirani.

Besedilo naj bo oblikovano po navodilih (interesenti nam pišite, da vam posredujemo predlogo z bolj podrobnimi navodili). Na začetku prispevka, takoj za naslovom naj bo povzetek dolžine 3–5 vrstic z do 4 ključnimi besedami. Članek naj obsega do 4 strani. Predložite tudi sliko in kratek strokovni življenjepis vsakega od avtorjev (2–3 vrstice). Članki morajo biti pred objavo lektorirani. Ne uporabljajte opomb v besedilu. Eventualne opombe, ki naj bodo kratke, navedite na dnu besedila skupaj z literaturo. Seznam citirane literature oblikujte po APA-standardu. Navedeni viri in opombe so v besedilu navedeni kot opomba z malimi rimskimi številkami. Na koncu prispevka so navedeni po vrstnem redu.

Predložene prispevke pregledata in ocenita najmanj dva recenzenta. Na osnovi mnenj in predlogov recenzentov uredniški odbor ali urednik sprejmeta prispevek, zahtevata manjše ali večje popravke in dopolnitve ali ga zavrneta. Če urednik oziroma recenzenti predlagajo večje popravke, se dopolnjeni prispevek praviloma pošlje v ponovno recenzijo.

Mednarodna standardna serijska številka
(on line) ISSN 2591-1813

Iz tekoče vsebine

stran

Pismo urednika	4
PREDSTAVITEV MLADINSKEGA DOMA MARIBOR	5
Uvod	5
Dejavnost in organizacijska struktura Mladinskega doma Maribor	8
Zaključek	10
<i>BOJAN MACUH</i>	11
ORGANIZACIJA IN ŽIVLJENJE OTROK TER VZGOJITELJEV V ČASU PANDEMIJE V MLADINSKEM DOMU MARIBOR – ENOTA SLIVNICA	11
Projekt	11
Organiziranost in organizacija	12
Organizacijski pristop v času pandemije v MDM – Enota Slivnica	13
Vrnitev otroka – karantena	16
Pregled vsakodnevnih opazovanj mladostnikov, ki v času pandemije bivajo v Mladinskem domu – enota Slivnica	16
Zaključek	17
<i>MOJCA PUŠENJAK</i>	19
<i>MILAN DOŠEN</i>	19
REŠEVANJE TEŽAV Z MLADOSTNIKI V ČASU EPIDEMIJE	19
Utemeljitev čustvenih in vedenjskih težav otrok in mladostnikov v Mladinskem domu Maribor	19
Zaključek	22
<i>BOŠTJAN BRGLEZ</i>	24
UČENJE NA DALJAVO V ČASU EPIDEMIJE	24
Uvod	24
Zaključek	28
<i>JURE MARUŠIČ</i>	30
ŠPORT KOT POMEMBEN DEL ŽIVLJENJA OTROK IN MLADOSTNIKOV V MLADINSKEM DOMU MARIBOR – ENOTA SLIVNICA V ČASU PANDEMIJE	30
Uvod	30
Zaključek	32
ROK ŠOŠTARIČ	35
ŠPORT IN REKREACIJA V KRIZNEM ČASU PANDEMIJE V MLADINSKEM DOMU MARIBOR – ENOTA SLIVNICA	35
Uvod	35
Krožna ali obodna vadba	36
Praktična izvedba in cilji	36
Izvedba krožne vadbe za mladostnike Mladinskem domu Maribor – Enota Slivnica	37
Sklepne ugotovitve	38
Zaključek	39
PODJETJA SE PREDSTAVLJAJO	40

Pismo urednika

Delo v Mladinskem domu Maribor – enota Slivnica v času Covid - 19

Covid -19 – globalna pandemija je zajela tudi slovensko družbo. Življenje se je čez noč spremenilo. Čeprav nam način le-tega ni po godu, živimo s tem. Spremljamo statistike, upoštevamo navodila in upamo, da bo kmalu vse za nami.

Tudi v Mladinskem domu Maribor – enota Slivnica so se hitro sprijaznili z dejstvom, da morajo brezpogojno (kakor tudi poprej) sprejeti način življenja v času bolezni, ki jim vsakodnevno preti. Vodstvo in strokovne službe so sprejele določene ukrepe (te predstavljamo tudi v sklopu prispevkov), vzgojitelji so pripravili vse potrebno za učenje na daljavo za otroke in življenje otrok in mladostnikov, ki so ostali v enoti, tehnično osebje pa začelo s pripravami razkuževanja in čiščenja bivalnih prostorov ter pripravo karantene za morebitno vračanja otrok in mladostnikov od doma. Na začetku epidemije je ostalo v enoti Slivnica devet otrok in mladostnikov v dveh ločenih skupinah.

Vzgojitelji so v vsaki izmeni pričeli s podajanjem navodil za bivanje, kar je pomenilo za otroke in mladostnike veliko dilem, saj so se kmalu zavedali, da do nadaljnjega ne bodo mogli domov. Dovoljeni so jim bili (tudi danes so) telefonski pogovori in obiski staršev oz. rejnikov, a le pod določenimi pogoji, ki smo jih sprejeli v protokolu bivanja v domu v času epidemije.

Življenje danes teče po ustaljenih tirnicah. Bujenje, zajtrk, jutranja telovadba, učenje na daljavo, prostočasne aktivnosti ... Vsak dan znova. Vedno poskrbimo za kakšno dejavnost, s katero želimo izničiti monotonost (različne športne dejavnosti v okviru dovoljenega), individualne in skupinske pogovore (do pet udeležencev), sprostitve ob gledanju TV, branju knjig, igranju računalniških igranic ipd.

Otroke in mladostnike spodbujajo k sprotnemu učenju, ki poteka na daljavo. Vzgojitelji skrbijo, da le-to poteka nemoteno in skladno z navodili učiteljev oz. šol, katere varovanci enote Slivnica obiskujejo. Hkrati ne pozabijo otrok in mladostnikov, ki so v tem času »lahko« doma. Vsak teden jih matični vzgojitelji pokličejo po telefonu, se pogovorijo z njimi o njihovem bivanju doma in odnosih s starši oz. rejniki. Zapažanja zapisujejo v dnevnik. Zavedajo se, da bo čas, v katerem živijo, nekoč za njimi in se bodo vrnili v ustaljene tirnice. Danes se ne ukvarjajo s tem, kdaj bo to, saj se zavedajo, da morajo vsak dan posebej skrbeti za dobrobit otrok in mladostnikov, ki so jim zaupani v vzgojo, izobraževanje in varstvo.

Zaposleni v Mladinskem domu Maribor – enota Slivnica se zavedajo svojega poslanstva. Čeprav so vsak dan pandemije izpostavljeni nenehnim soočenjem z otroki in mladostniki in ostalimi zaposlenimi, s čimer tvegajo tudi zdravje svojih najbližjih, ostajajo neomajni. Delo z otroki s primanjkljaji na čustvenem področju v tem primeru ne pozna COVID -19, čeprav se vsi soočajo z njim. Otroci in mladostniki jih potrebujejo in oni so vedno in znova del njihovega vsakdana.

Bojan Macuh

JANEZ DOMAJNKO *Mag. poslovnih ved in ima MVO dokvalifikacijo.*

Magistrski študij je zaključil na fakulteti za komercialne in poslovne vede v Celju, pred tem pa je zaključil visoko šolski študij na Fakulteti za organizacijske vede Univerze v Maribor v Kranju in končal višje šolski študij na Strojni fakulteti Univerze v Mariboru.

Od leta 1997 je vzgojitelj v Mladinskem domu Maribor – enota Slivnica. Pridobil je andragoško-pedagoško izobrazbo na Pedagoški fakulteti Univerze v Mariboru in dokvalifikacija za delo z otroci, ki imajo motnje vedenja MVO na Pedagoški fakulteti Univerze v Ljubljani.

Povzetek: *Otroci in mladostniki Mladinskega doma Maribor so vključeni in se izobražujejo v zunanjih osnovnih in srednjih šolah, v vseh programih nižjega in srednjega poklicnega izobraževanja, poklicno-tehniškega izobraževanja ter srednjega gimnazijskega izobraževanja. Veliko otrok in mladostnikov ima odločbo o usmeritvi z dodatno strokovno pomočjo, pedagoško pogodbo, možnostjo vključitve v projektno učenje.*

Ključne besede: *mladinski dom, otroci, vzgojitelji, Maribor, vzgoja.*

PETER AMBROŽIČ *Univ. dipl. pravnik.*

Študij je zaključil na Pravni fakulteti Univerze v Mariboru. Od leta 2017 do leta 2019 je bil koordinator projekta »Celostna obravnava otrok in mladostnikov s čustvenimi in vedenjskimi motnjami v vzgojnih zavodih« v Mladinskem domu Maribor, od 1. 09. 2019 dalje pa je vršilec dolžnosti ravnatelja Mladinskega doma Maribor.

Je ustanovni član in prvi predsednik humanitarnega društva Rotaract Club Maribor, ustanovni član in bivši predsednik Rotary Klub Maribor Park, član in bivši predsednik Akademskega zbora Maribor KUD Študent, član društva Slovensko-avstrijskega prijateljstva, Hortikurnega društva Maribor, društva Izgnancev, član društva Veliko srce, član in bivši podpredsednik društva ELSA. Kot oče in družinski človek uporablja načela in moralne norme svoje družine tudi na strokovnem področju.

PREDSTAVITEV MLADINSKEGA DOMA MARIBOR

Uvod

Mladinski dom Maribor ima deset stanovanjskih skupin, ki so lokacijsko ločene, dve mladinski stanovanji, stanovanje, kjer se izvaja poldnevni program, program socialno pedagoške pomoči družinam, mobilnega pedagoga za dodatno strokovno pomoč, terapevtsko kmetijo v Moščancih (ki je ena izmed stanovanjskih skupin) in v enoti Slivnica tri vzgojne skupine. Prav tako Mladinski dom Maribor izvaja program socialno terapevtske hortikulture v okviru katerega ima rastlinjak, nasad jagodičevja, sadovnjak in vrt, katerega častni pokrovitelj je predsednik Republike Slovenije Borut Pahor.

Delo poteka 24 ur na dan, celo leto, ob vikendih, počitnicah in praznikih. Delovna obveznost vzgojiteljev je 40 ur. Delo v tem okviru se izvaja kombinirano v skupini izven nje. Po normativu ima stanovanjska skupina do osem otrok in mladostnikov ter štiri do pet vzgojiteljev. Vzgojna skupina ima normativ do deset otrok/mladostnikov in štiri vzgojitelje. Vzgojitelji skupaj z otroki in mladostniki skrbijo za dinamiko in obveznosti, katere jim narekuje skupinsko življenje!

Stanovanjska skupine 1,2,3 v Mariboru

Stanovanjska skupine 4, 5, 7 v Mariboru

Stanovanjska skupina 8 in terapevtska skupina 9 v Moščancih

Stanovanjski skupini 6 in 10 v Velenju

Mladinski dom Maribor – Enota Slivnica 3. vzgojne skupine

Tri ločene vzgojne skupine

Rastlinjak za zelenjavo in nasad jagodičevja

Poslovna stavba Enota Slivnica in vzgojne skupine

Enota Slivnica z nasadom jablan

Poldnevni program v Mariboru

Mladinsko stanovanje za fante v Mariboru

Mladinsko stanovanje za dekleta v Selnici

Dejavnost in organizacijska struktura Mladinskega doma Maribor

Izobraževalne možnosti

Otroci in mladostniki Mladinskega doma Maribor so vključeni in se izobražujejo v zunanjih osnovnih in srednjih šolah, v vseh programih nižjega in srednjega poklicnega izobraževanja, poklicno-tehniškega izobraževanja ter srednjega gimnazijskega izobraževanja. Veliko otrok in mladostnikov ima odločbo o usmeritvi z dodatno strokovno pomočjo, pedagoško pogodbo, možnostjo vključitve v projektno učenje. Vzgojitelji sodelujejo s šolskimi svetovalnimi službami, razredniki in posameznimi profesorji. Otroci in mladostniki so pogosto uspešni na šolskem področju. V okviru terapevtske kmetije mladostniki in mladostnice bivajo v stanovanjski skupini, ki je postavljena v kmečko okolje in si ob vsakodnevnih praktičnih izkušnjah na kmetiji in zunanjih partnerjih pridobivajo tudi formalno izobrazbo. Ta jim kasneje omogoča boljši in hitrejši vstop na trg dela in lažjo zaposljivost. Posebnost skupine je, da se mladostniki šolajo pod posebnimi pogoji, ki so povsem prilagojeni njihovim zmožnostim in potrebam.

Sodelovanje s starši

Poudarek je na vzpostavitve dobrih odnosov s svojci in rejniki in rednim stikom z njimi, kar lahko pomembno in odločujoče vpliva na nadaljnji razvoj otroka in mladostnika. Svojci ali rejniki vedno sodelujejo pri izdelavi individualnih programov otrok in mladostnikov. Le tako organizirano se lahko kvalitetno usmerja otroka in ga pripravlja za bivanje ter vračanje v njegovo primarno okolje. V okviru

poldnevnega programa in programa socialno pedagoške pomoči družinam, pa se sodeluje s svojci in rejniki z namenom celostne obravnave otrok in mladostnikov kot preventivne in dejavnosti po izteku ukrepa sodišča.

Vzgojni program

Stanovanjske skupine Mladinskega doma Maribor so organizirane po družinskem modelu.

V posamezni stanovanjski skupini za otroke in mladostnike skrbi štiri oz. pet vzgojiteljev, ki v vzgojnem stilu prevzemajo tako očetovsko kot materinsko vlogo. Negujejo neposredne, prijateljske odnose z otroki in mladostniki, so v vlogi nadomestnih staršev, poudarjajo sodelovanje kot tudi individualno in skupinsko odgovornost. Mladinski dom Maribor sprejema otroke in mladostnike obeh spolov in različnih starosti, kar je tudi značilno za družine. Namen skupnega bivanja je naučiti se živeti z drugimi ter učenje uspešnega reševanja nastalih problemov in konfliktov v skupini.

Otrokom in mladostnikom so zagotovljeni varnost in zaščita, razumevanje in sprejemanje ne glede na njihove zaželene ali nezaželene vedenjske ali osebnostne značilnosti, hkrati pa so dolžni spoštovati veljavna pravila, ki jih sprejemajo z medsebojnim dogovarjanjem. Otroci in mladostniki skupaj z vzgojitelji skrbijo za urejenost bivalnih in skupnih prostorov, prav tako pa so odgovorni za osebno urejenost in osebno higieno. Skupaj z vzgojitelji nabavljajo hrano, sami ali s pomočjo vzgojiteljev pripravljajo obroke hrane, kosilo pa med tednom pripravljajo v Enoti Slivnica in razvozijo po ostalih stanovanjskih skupinah. Otroci se vključujejo v interesne aktivnosti zunaj Mladinskega doma, vzgojitelji pa skušajo popestriti vsakdan in vikende z izleti, ogledi kino predstav, projekti in udeležitvami na športnih in kulturnih prireditvah. Cilj vzgojnega programa je ponovna uspešna vključitev otroka ali mladostnika s čustvenimi in vedenjskimi motnjami v običajno življenjsko sredinoⁱⁱ.

Pri vzgojnem delu se upoštevajo načela:

- individualizacije,
- pozitivne vzgojne usmerjenosti,
- aktivne vloge in soodgovornosti otroka ali mladostnika v procesu lastnega razvoja,
- kompenzacije razvojnih zaostankov in vrzeli,
- načelo timskega dela,
- kontinuiranosti vzgojno-izobraževalnega procesa,
- sodelovanja z družino,
- načelo integracije, inkluzije in normalizacije.

Dejavnosti in projekti, znotraj stanovanjskih skupin:

- športne aktivnosti (smučanje, plavanje, pohodništvo, drsanje ...),
- obiski kulturnih dogodkov in kino predstav,
- obdaritve in praznovanja,
- ustvarjalne delavnice.
- V okviru mladinskega doma:
 - zimovanje,
 - počitnice na morju,
 - spoznavanje prestolnic.
- V sodelovanju z drugimi institucijami:
 - letovanje z Zvezo prijateljev mladine in Rdečim križem,
 - trening socialnih veščin društva Center za pomoč mladim,
 - terapevtski tabori, delavnice,
 - izmenjave,
 - mednarodni kongresi (FICE, ...),
 - tečaji tujih jezikov in računalništva,
 - razne športne aktivnosti.
- Otroci in mladostniki s čustvenimi in vedenjskimi težavami imajo v času bivanja v stanovanjski skupini naslednje temeljne pravice:
 - so upoštevani, spoštovani;
 - se lahko pogovarjajo, izražajo svoja mnenja, tudi verska čustva, prepričanja, brez strahu;
 - se počutijo enakopravni;
 - jim je zagotovljeno bivalno udobje, zasebnost, varnost osebne lastnine;
 - lahko po svojih sposobnostih in zmožnostih sodelujejo pri načrtovanju življenja in dela v vzgojni ustanovi, individualno in skupinsko;

- osebe jih fizično, psihično, zaščiti, če so ogroženi;
- lahko se izobražujejo in učijo;
- so deležni učinkovite učne pomoči vzgojiteljev, učiteljev, vrstnikov in prostovoljcev;
- imajo pravico do počitka;
- imajo kakovostno in zdravo prehrano;
- imajo možnosti, da lahko koristno izkoristijo svoj prosti čas;
- imajo zagotovljeno ustrezno zdravstveno varstvo;
- imajo strokovno usposobljene vzgojitelje.
- Temeljne dolžnosti otrok in mladostnikov so:
- redno obiskovanje pouka;
- upoštevanje in ravnanje po veljavnem hišnem in dnevnem redu;
- upoštevanje nasvetov, navodil in drugih za njihov osebni razvoj koristnih nasvetov;
- skrbijo za svoje zdravje;
- ne ogrožajo ostalih otrok in mladostnikov v skupini itd.

Zaključek

Spremembe na področju delovanja vzgojnih zavodov so nujne, zato je Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport leta 2017 s sredstvi evropske kohezijske politike razpisalo projekt »Celostna obravnava otrok s čustvenimi in vedenjskimi motnjami v vzgojnih zavodih«, katerega smo v Mladinskem domu Maribor uspešno izvajali v obdobju od 1. 9. 2017 do 1. 9. 2019ⁱⁱⁱ.

Izkušnje iz projekta in delne evalvacije kažejo, da so na področju vzgoje in izobraževanja otrok in mladostnikov s čustvenimi in vedenjskimi težavami in motnjami spremembe nujne.

S predlagano novo ureditvijo v okviru Zakona o obravnavi otrok in mladostnikov s čustvenimi in vedenjskimi težavami in motnjami se želi vzpostaviti tudi mrežo strokovnih centrov, ki bodo sami ali v sodelovanju z drugimi vzgojnimi zavodi nudili celostno pomoč otrokom in mladostnikom s čustvenimi in vedenjskimi težavami in motnjami v posameznih določenih regijah.

Mreža strokovnih centrov bo delovala v okviru t. i. treh glavnih stebrov:

1. Preventivna dejavnost, kot pomoč otrokom/mladostnikom, njihovim družinam, vrtcem in šolam, ki jih obiskujejo.
2. Delo z nameščenimi otroki in mladostniki s fleksibilnejšimi oblikami dela in celostno obravnavo.
3. Skrb za njih po izteku ukrepa sodišča v oblikah pomoči, ko so že doma ali v okviru mladinskih stanovanj.

Glede na to, da se tako zakonodaja, kakor tudi sama družba v Sloveniji spreminja, se bomo v prihajajočem letu trudili implementirati spremembe, skupaj bomo hodili po tej poti in tako razvijali nove odnose, spretnosti in veščine. Za uspešno delo bomo tako morali sodelovati vsi, tako zaposleni, kakor tudi otroci in mladostniki, starši in predstavniki drugih institucij, katerimi sodelujemo. Sodelovanje je vedno najboljši način za doseg skupnih ciljev^{iv}.

Viri, literatura in opombe

ⁱ Domanjko, J. (2019). *Ekonomski in sociološki vidiki zadovoljstva storitev uporabnikov v Mladinskem domu Maribor*. (Magistrsko delo). Fakulteta za komercialne in poslovne vede Celje. 17.

ⁱⁱ *Mladinski dom Maribor*. (2020). Retrieved April 8, 2020, from: www.mladinski-dom-mb.si/dejavnosti-in-projekti/.

ⁱⁱⁱ Domanjko, J. (2019). *Ekonomski in sociološki vidiki zadovoljstva storitev uporabnikov v Mladinskem domu Maribor*. (Magistrsko delo). Fakulteta za komercialne in poslovne vede Celje. 18-20.

^{iv} *Mladinski dom Maribor*. (2020). Retrieved April 11, 2020, from: www.mladinski-dom-mb.si/dejavnosti-in-projekti/.

JANEZ DOMAJNKO

Mag. poslovnih ved in ima MVO dokvalifikacijo. Magistrski študij je zaključil na fakulteti za komercialne in poslovne vede v Celju, pred tem je zaključil visoko šolski študij na fakulteti za organizacijske vede Univerze v Maribor in končal višje šolski študij na Strojni fakulteti Univerze v Mariboru.

Od leta 1997 je vzgojitelj v Mladinskem domu Maribor – enota Slivnica. Pridobil je andragoško – pedagoško izobrazbo na Pedagoški fakulteti Univerze v Mariboru in dokvalifikacija za delo z otroci, ki imajo motnje vedenja MVO na Pedagoški fakulteti Univerze v Ljubljani.

BOJAN MACUH

Doc. dr. edukacijskih ved in mag. soc. Doktorski študij je zaključil na Pedagoški fakulteti Univerze na Primorskem, pred tem pa magistrski študij sociologije na Filozofski fakulteti Univerze v Mariboru. Od leta 2009 je predavatelj na Fakulteti za poslovne in komercialne vede v Celju, kjer predava sociologijo. Na Gea College v Ljubljani občasno predava od leta 2013 poslovno etiko in organizacijsko kulturo. Na Višji šoli za kozmetiko in velnes predava predmet čustvena inteligenca in osebnostni razvoj. Je avtor in soavtor znanstvenih in strokovnih monografij, priročnikov ter več znanstvenih, strokovnih in poljudnih člankov. S svojimi prispevki kot avtor in soavtor je sodeloval na več mednarodnih znanstvenih konferencah. Hkrati je avtor tudi več leposlovnih del za odrasle, mladino in otroke.

Povzetek: Organiziran človek je tisti, ki je sinhroniziran s svojimi mislimi. Vse navade in dejanja ga vodijo do tega, da predstavlja točno to, kar misli, da je. Organiziran človek zapiše stvari. Ljudje smo pogosto pozabljivi, zato je bolje, če si stvari zapišemo, kot pa da si jih samo vtisnemo v spomin.

Ključne besede: organizacija, otroci, Mladinski dom Maribor – enota Slivnica, pandemija.

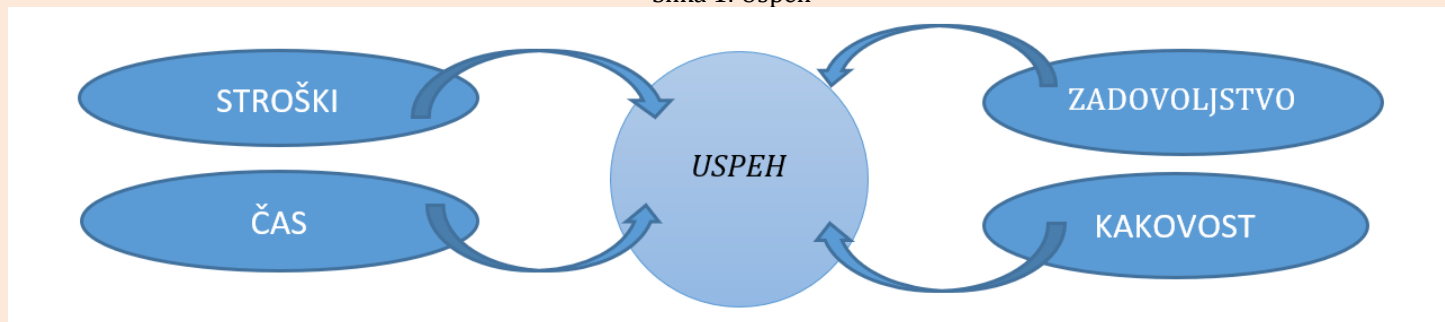
ORGANIZACIJA IN ŽIVLJENJE OTROK TER VZGOJITELJEV V ČASU PANDEMIJE V MLADINSKEM DOMU MARIBOR – ENOTA SLIVNICA

Projekt

Na pandemijo koronavirusa COVID 19 smo se v Mladinskem domu Maribor – Enota Slivnica organizacijsko odzvali takoj, ko je vlada RS sprejela ukrepe za zaježitev pandemije v Sloveniji. V prispevku je največji poudarek na načrtovanju, vodenju in organizaciji projekta življenja otrok/mladostnikov ter vzgojiteljev v času pandemije.

Projekti so eno izmed temeljnih sredstev, s katerimi spreminjamo svet. S projektom omogočamo razrešitev problema, izboljšamo odločanje, kakovost in uspešnost. Namen projekta je predvsem cilj predmeta, na katerega se projekt nanaša. Cilj projekta predstavlja prihodnje željeno stanje, do katerega pridemo z izvedbo. Cilji so otipljivi namenu projekta, ki povedo, zakaj smo si projekt zamislili. Obdržati mora željeno stanje organizacije v prihodnosti. Cilji projekta so rezultati, ki jih predamo na točno določen datum z odgovorno kakovostjo. Projekt bo uspešen, če bodo opredeljeni njegovi temeljni elementi, kot so: čas, stroški, kakovost in zadovoljstvo.

Slika 1: Uspeh

Slika 2: Projekt

Virⁱⁱ

Projekt je:

- časovno omejena namera z jasnimi cilji;
- je enkratna aktivnost, razdeljena na posamezne korake in vpeta v čas, kadrovanje in stroške.

To je torej namera posameznika ali skupine ljudi, da v najkrajšem času ustvari edinstven proizvod ali storitevⁱⁱⁱ.

Organiziranost in organizacija

Organiziran človek je človek, ki je sinhroniziran s svojimi mislimi. Vse navade in dejanja ga vodijo do tega, da predstavlja točno to, kar misli, da je. Primer: če misliš, da si uspešen, dejansko delaš uspešne odločitve. Organiziran človek zapiše stvari. Ljudje smo pogosto pozabljivi, zato je bolje, če si stvari zapišemo, kot pa, da jih samo vtisnemo v spomin. Zapisati si vzpodbuja našo kreativnost, saj s tem, ko zapišemo, razbistriamo svoj um in damo prostor novi ideji, misli, dejanju.

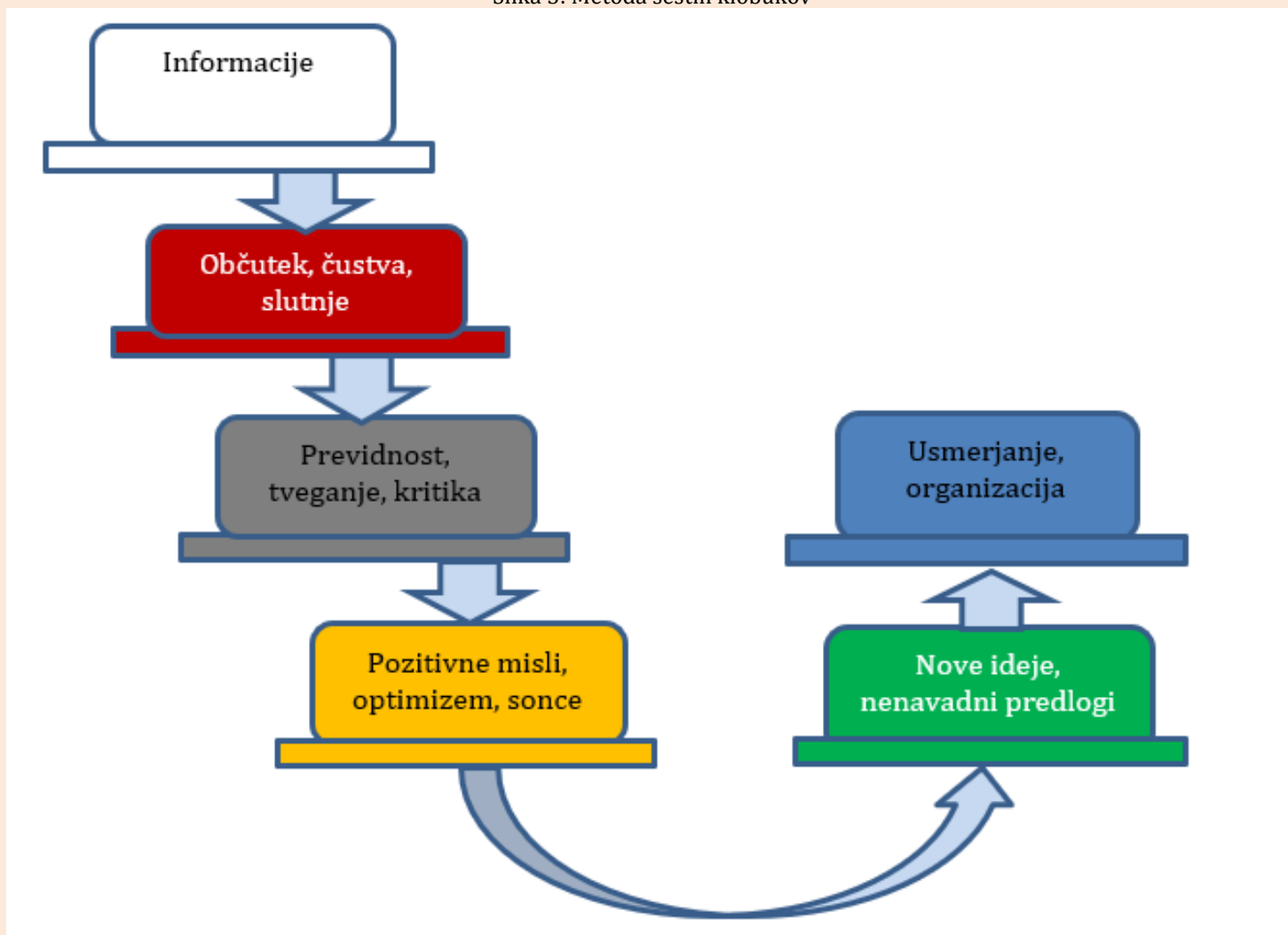
Organiziran človek ima vzpostavljen red v okolju, kjer se zadržuje oz. prebiva, ter ima vsako stvar na svojem mestu, kajti tako nikoli ne pozabi, kje kašna stvar je in ne zapravlja svojega časa s tem, da jo po nepotrebnem iščeiv.

Vsa znanja in informacije, ki jih pridobimo iz najrazličnejših virov, nam služijo za tekoče, srednjeročno in dolgoročno opredeljevanje strategije organizacije za uresničevanje zastavljenih ciljev. S pomočjo strategije definiramo, količinske, kakovostne in časovne cilje ter potrebne strokovne kadre itd. Za organizacijo je potrebna struktura organiziranosti, kot so: notranja delitev, delitev odgovornosti in medsebojni odnosi. Pri menjavi strategije je potrebno narediti menjavo strukture. Razmisliti je potrebno kako pri določanju ciljev doseči: obvladovanje programa, standardizacijo, racionalizacijo dela in tipizacijo posameznih aktivnosti. V primeru nedoseganja ciljev je potrebno analizirati vzroke, opredeliti nove kriterije na nivoju organizacije^v.

Pri vseh projektih je potrebno vključiti tudi ustvarjalnost (kreativnost), ki se navadno uporablja za označevanje mentalnega procesa, ki vključuje nastanek novih idej, pojmov, povezav med že znanimi idejami in pojmi^{vi}.

Pri projektih si lahko pomagamo tudi s konceptom paralelnega mišljenja, ki je razvil De Bono in ga opisuje v knjigi *Parallel Thinking* (1994). Temelji na metodi šestih klobukov, ki so različnih barv in različnih pomenov, ki slikovito ponazarjajo uporabo zaporedja pri delu^{vii}.

Slika 3: Metoda šestih klobukov

Vir^{viii}

Prepletenost z organizacijami je zadosten razlog, da se začnemo spraševati o njihovem ustroju in delovanju. To lahko počnemo z različnih zornih kotov, od sociološkega, psihološkega, tehnološkega, managerskega in podobno. Človeška dejavnost je tako ali drugače organizirana, kamor koli stopimo, se srečamo z organiziranimi skupinami ljudi. Organizirani segmenti človeške družbe, predstavljajo temelj naše civilizacije^{ix}.

Organizacijski procesi so procesi zagotavljanja smotrnega cilja družbe. Vsak delovni proces in njegov rezultat si lahko najprej zamislimo. Zamisli sledi izvedba, nato ugotavljanje, če je bilo zamišljeno izvedeno in ukrepi, če nastopijo odstopanja. Organizacijski procesi so dinamično razvite strukture, zato jih je potrebno smiselno upoštevati^x.

Organizacijski pristop v času pandemije v MDM – Enota Slivnica

V nadaljevanju predstavljamo, kako smo se lotiti dela v času izbruha krize in kako smo se organizirali. Predstavljamo vam organigram organiziranja v na začetku pandemije slika 4.

V začetni fazi smo skupaj s socialno, psihološko, zdravstveno službo in vzgojitelji vseh treh vzgojnih skupin organizirali in preverili možnost nastanitve otrok in mladostnikov v domače okolje (starši, rejniki). V mislih smo imeli predvsem, kateri starši/rejniki imajo odgovornost in možnost prevzeti otroke do konca pandemije v domače okolje. Pridobiti smo morali soglasje CSD, staršev in morebitnih rejnikov. Na ta način smo naredili selekcijo otrok in mladostnikov, ki so lahko odšli domov in otrok in mladostnikov, ki so ostali v našem

domu. Zavedali smo se, da je nemogoče tri skupine po deset mladostnikov držati dalj časa v kompoziciji, saj imajo različne probleme na čustvenih, duševnih, vedenjskih področjih.

Sledila je organizacija čiščenja in dezinfekcija vseh vzgojnih skupin ter premestitev mladostnikov v dve vzgojni skupini. Tretjo vzgojno skupino smo pripravili za karanteno ob morebitnem vračanju otrok in mladostnikov od doma. Za njih se je pripravil protokol bivanja v karanteni.

V okviru sprejema otrok in mladostnikov od doma ali skupine v času pandemije korona virusa COVI 19 smo sprejeli dne: 13. 3. 2020, naslednji protokol aktivnosti, ki zajema naslednje aktivnosti:

Kje?

Mladinski doma Maribor – Enota Slivnica

Kdaj?

V času bolezni COVID 19

Za koga?

Otroci in mladostniki, vzgojitelji, strokovne službe in tehnično osebje, starši

Vodenje evidence

Odgovorni (zdravstveni tehnik, vzgojitelji) bodo vodili dnevnik prihoda otrok in mladostnikov od doma in nastanitev v karanteno z opažanji stanja v karanteni.

Prijava

S protokolom sprejema otrok in mladostnikov, ki trenutno bivajo doma smo seznanili otroke in mladostnike, zaposlene v Mladinskem domu Maribor – Enota Slivnica, starše in Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport.

Zagotovitev potreb za karanteno

Otroci in mladostniki, ki se bodo vračali od doma, bodo nameščeni v Mladinski dom Maribor – enota Slivnica v 3. skupino. Prostori so namenjeni 10 otrokom in mladostnikom ter ustrezno opremljeni in razkuženi. Na voljo imajo sanitarije, kopalnice, štiri dvoposteljne in dve enoposteljni sobi. Za mladostnike bo v dopoldanskem času od 7.45 do 14.45 ure skrbel medicinski tehnik in vzgojitelj, v popoldanskem času od 14.15 do 21.15 ure naslednji razporejeni vzgojitelj in od 21.00 do 8.00 razporejeni nočni vzgojitelj. Če bo potreba drugačna, bo sledila sprememba, kot dopolnilo.

Oskrba opreme za zaščito

V karanteni bo na voljo: zaščitne rokavice, zaščitne maske, tekočina za razkuževanje, tekoče milo, toaletni papir, papirnate brisače in vsak dan sveže brisače za osebno higieno.

Oskrba s prehrano

V času bivanja otrok in mladostnikov v karanteni bo poskrbljeno za njihovo prehrano v okviru treh glavnih dnevnih obrokov (zajtrk, kosilo in večerja). Na voljo bodo imeli zadostno količino sadja in pitne tekočine.

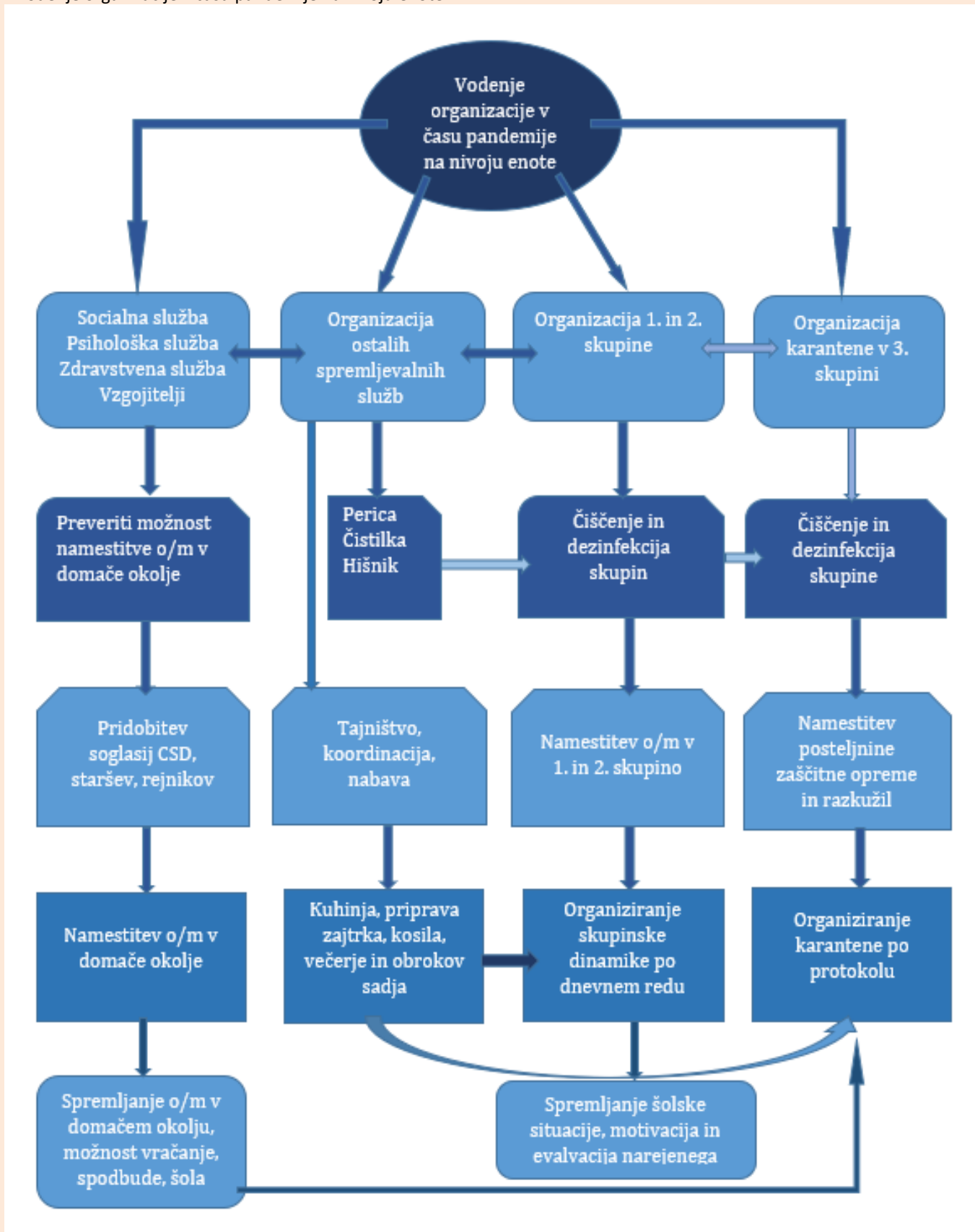
Skrb za varnost

V prostor za karanteno bodo vstopale za to določene osebe (vzgojitelj, zdravstveni tehnik in po potrebi zdravnik). Vsi bodo ob vstopu zaščiteni (rokavice, maska), zunanjim obiskovalcem je prepovedan vstop v prostore.

Seznanjanje s stanjem v karanteni

Po potrebi bodo odgovorni seznanjali s stanjem otrok in mladostnikov v karanteni njihove starše, vodstvo doma, kakor tudi pristojno Ministrstvo.

Slika 4: Vodenje organizacije v času pandemije na nivoju enote

Vir^{xi}

Okužba otroka doma

Obvestiti osebnega zdravnika in opraviti testiranje. Če je pozitiven se ga osami z družino in je z družino do konca bolezni oziroma hospitalizacije. Družina se drži smernic NIJZ. Družino vzgojitelji kontaktirajo večkrat dnevno in preverjajo stanje. Tudi tukaj bomo ob nastanku posameznega primera usklajevali tekoče postopke.

Vrnitev otroka – karantena

Skupina je v osamitvi (zakleniti prehodna vrata, ki vodijo do drugih skupin) V skupino se vstopa od zunaj. Hrana se pušča pod zunanji vrati, in se prazna embalaža oz. posoda tam tudi prevzema. Predaja med vzgojitelji se opravlja po telefonu. Obvezna uporaba maske in zaščitne opreme in seveda izvajanje drugih ukrepov (umivanje rok, razkuževanje v skladu z smernicami NIJZ. Otrok ostaja v sobi, razen za obroke (zajtrk, kosilo, večerja), to je odvisno od števila otrok in se bodo smernice dopolnjevale od primera do primera. Otroka smo v kolikor ga ne morejo pripeljati starši ali skrbniki, dolžni iskat mi (ob uporabi zaščitnih sredstev).

Čas karantene

Otroci in mladostniki bodo v karanteni od prihoda od doma zahtevanih 14 dni. O nadaljnjih postopkih bodo odgovorni sproti ugotavljali zdravstveno stanje otrok in mladostnikov, vzgojiteljev ter ostalih zaposlenih.

Organizacija dela izven karantene

V drugi fazi smo pripravili preostale dve skupini za bivanje otrok in mladostnikov, ki so ostali v mladinskem domu. Po dezinfekciji smo skupini opremili z opremo za zaščito (zaščitne rokavice, zaščitne maske, tekočino za razkuževanje, tekoče milo in papirne brisače). Zdravstveni tehnik je pripravil vsakodnevni protokol merjenja temperature, opremili smo skupine z prenosnimi in stacionarnimi računalniki za šolsko delo na daljavo, pripravili predloge za skupinsko dinamiko (učne ure, rekreacija, pristočasne dejavnosti) in pripravili hišni red v času pandemije. Pripravili smo protokol normalnega stanja in okužbe znotraj doma.

Normalno stanje

Hrana se dostavlja v skupino preko normalnih poti. Vstop v kuhinjo je prepovedan otrokom in mladostnikom ter ostalim zaposlenim, razen vzgojiteljem, ki odnesejo hrano v dve ločeni skupini za prehrano, in osebju kuhinje.

Okužba znotraj doma (takoj obvestiti vodstvo (ravnatelja))

- Osamitev skupine;
- osamitev otroka;
- vsa zaščitna sredstva;
- navodila osebnega zdravnika^{xii}.

Pregled vsakodnevnih opazovanj mladostnikov, ki v času pandemije bivajo v Mladinskem domu – enota Slivnica

Zdravstveni tehnik: _____				
Vzgojitelji dopoldan: _____				
Vzgojitelji popoldan: _____				
Vzgojitelji nočni: _____				
Vzgojitelji sobota, nedelja: _____				
Datum: _____				
Št.	Mladostnik (priimek in ime)	Datum in ura	Izmerjena temp.	Ostala opažanja
1.	→			
2.				
3.				
4.				

Zdravstveni tehnik, stanje preverja dopoldan, vse morebitne spremembe vnašajo vzgojitelji, ki delajo po razporedu. Za morebitna odstopanja takoj obvestijo zdravstvenega tehnika, se pogovorijo in ustrezno ukrepajo. Nošenje zaščitnih mask vstopnega osebja je obvezno. Pregled mora biti vsak dan beležen v mapi, ki je v pisarni 1. skupine. Spremembe glede razporeda dela vzgojiteljev je potrebno obvezno zavesti na dnevni list.

Hišni red v času pandemije

7.00–8.00	Bujenje, zajtrk
8.15–8.45	Jutranja rekreacija (razgibavanje)
9.00–10.45	Učne ure (učenje na daljavo)
11.00–12.45	Delo v rastlinjaku, (posamezno in razpršeno) ali druga aktivnost po naročilu vzgojitelja
13.00–14.15	Kosilo
14.30–15.00	Ureditev skupin
15.15–16.45	Prostočasne aktivnosti
17.00–18.30	Učne ure
18.30–19.00	Večerja
19.00–20.00	Prostočasne aktivnosti, TV ...
20.00–20.30	Ureditev prostorov po zadolžitvah
20.30–21.30	Priprava na nočni počitek
21.30–22.00	Realizacija nočnega počitka
22.00–7.00	Nočni počitek

vir^{xiv}

Sodelovanje vseh navedenih služb poteka nemoteno ter je medsebojno koordinirano in beleženo. Vsa odstopanja in morebitne nepravilnosti se takoj odpravijo. Občasno ali po potrebi se vsakodnevno vzpostavijo stiki z otroki in mladostniki, ki so v domačem okolju. Stiki se beležijo. Nudi se pomoč na daljavo, hkrati pa motivira starše / rejnike in otroke ter mladostnike.

Po prekinitvi nevarnosti pandemije se bo opravila evalvacija trenutnega stanja.

Zaključek

Pandemija koronavirusa je močno zaznamovala življenje v Mladinskem domu Maribor – Enota Slivnica. Kakšne posledice bo imela, trenutno ne moremo oceniti. Krizne razmere so nam ponudile možnosti, da smo solidarno stopili skupaj, organizirali življenje v domu, optimizirali in poenostavili delo v danih okoliščinah. Takšne okoliščine nalagajo pomembno vlogo vodstva in spremljevalnega osebja, istočasno pa zahtevajo strpnost, umirjenost in odgovornost vseh udeleženih v procesu, saj se nanašajo na področja zaščite zdravja, varovanja zaposlenih, varovanja otrok in mladostnikov ter finančno vzdržnost. Vključujejo tudi dodatna navodila oziroma organizacijo, kako zagotoviti njihovo uspešno izvajanje.

V tem kriznem času razmišljamo v Mladinskem domu Maribor kot celoti, z vsemi pridruženimi drugimi enotami, že v naprej. Pripravili bomo elaborat, ki bo vseboval potrebna navodila za primer delovanja institucije v času izrednih razmer. Moramo priznati, da je epidemija »presenetila« tudi nas in smo z veliko improvizacije, delovnega elana, dobre volje in hkrati tudi odrekani v odnosu do svojih najbližjih delali in bom tudi v prihodnje v dobro otrok in mladostnikov s čustvenimi primanjkljaji, ki nas, v veliko primerih odrinjeni od družin, še kako potrebujejo in smo jim največkrat edina čustvena opora.

Viri, literatura in opombe

- ⁱ Merkač, M., Palčič, I. (2009). *Planiranje in vodenje projektov*. Fakulteta za komercialne vede Celje. 2–35.
- ⁱⁱ *Projekt*. Retrieved April 12, 2020, from http://www.cvzu-pomurje.si/egradiva/projektno_vodenje/32_kaj_je_projekt.htm.
- ⁱⁱⁱ *Kaj je projekt?* Retrieved April 11, 2020, from http://www.cvzu-pomurje.si/egradiva/projektno_vodenje/32_kaj_je_projekt.htm.
- ^{iv} *Biti organiziran*. (2019). Retrieved April 10, 2020, from <https://organizirajte.si/bit-organiziran>.
- ^v Vukovič, G. (2005). *Trženje*. Visoka komercialna šola Celje. 84.
- ^{vi} Kovačič, B. (2008). *Usmerjanje ustvarjalnosti*. Visoka komercialna šola Celje. 7.
- ^{vii} Domajnko, J. (2019). *Ekonomski in sociološki vidiki zadovoljstva storitev uporabnikov v Mladinskem domu Maribor*. (Magistrska naloga). Fakulteta za komercialne vede Celje. 45.
- ^{viii} Domajnko, J. (2019). *Ekonomski in sociološki vidiki zadovoljstva storitev uporabnikov v Mladinskem domu Maribor*. (Magistrska naloga). Fakulteta za komercialne vede Celje. 44.
- ^{ix} Bevec, C. (2005). *Urejenost organizacije, delovna vizija*. Univerza na Primorskem, Fakulteta za management Koper. 5.
- ^x Kržišnik, T. (2013). *Prilagajanje komuniciranja situacijskim spremenljivkam in organizaciji v konkretnem podjetju*. (Specialistično delo). Univerza v Ljubljani, ekonomska Fakulteta. 13–14.
- ^{xi} Domajnko, J. (2020). Lasten vir.
- ^{xii} Domajnko, J., Macuh, B. (2020). Lastni vir.
- ^{xiii} Domajnko, J. (2020). Lastni vir.
- ^{xiv} Domajnko, J. (2020). Lastni vir.

MOJCA PUŠENJAK Univ. dipl. ped. in ima MVO dokvalifikacijo.

Trenutno je zaposlena kot vzgojiteljica v Mladinskem domu Maribor. V obdobju osmih let dela z otroki s posebnimi potrebami je sodelovala pri organizaciji in izvedbi različnih oblik doživljajskih pedagogik in drugih projektov.

Povzetek: V prispevku obravnavamo obdobje ukrepov proti bolezni Covid -19 v Mladinskem domu Maribor – enota Slivnica z vidika reševanja težav, ki so z uvedbo ukrepov nastali oz. izpostavljamu prevencijo kot temelj za vzgojno delo. Prispevek sestavljajo teoretična osnova prevencije in implementacija le-te v vzgojno delo. Rezultati dela bodo so vidni posredno in v daljšem časovnem obdobju.

Ključne besede: vzgojni zavod, preventivno delovanje, samoizolacija, otroci in mladostniki, čustvene in vedenjske težave.

MILAN DOŠEN Prof. geo. in zgod. in ima MVO dokvalifikacijo.

Vzgojitelj v Mladinskem domu Maribor. Sodeluje in vodi v projekte doživljajske pedagogike, tekmovanjih med zavodi. Sodeloval je v strokovnih skupinah za posodobitev zakonodaje in oblikovanju konceptov novih oblik vzgojnega dela v času projekta Celostna obravnava otrok in mladostnikov s čustveni vedenjskimi motnjami v vzgojnih zavodih. Vodi 2. vzgojno skupino.

REŠEVANJE TEŽAV Z MLADOSTNIKI V ČASU EPIDEMIJE

V obdobju od 13. 3. 2020 naprej smo se soočili s spremembami in omejitvami pri vzgojnem delu in življenju nasploh. Otroke in mladostnike, ki so nameščeni v našem zavodu, smo morali pripraviti na življenje pod posebnimi pogoji in omejitvami. Z omejitvami smo se morali sprijazniti tudi vzgojitelji in prenesti spremembe v našem skupnem življenjskem stilu tudi na otroke in mladostnike. Pri tem smo naleteli na različne težave. Ker se še nikdar nismo srečali s podobno situacijo, smo morali težave reševati skupaj – vzgojitelji in otroci. Preventivno delo je še bolj izpostavljeno zaradi omenjenih omejitev. Uvesti smo morali nov potek dneva, razdelitev nalog in se pripraviti na samoizolacijo. V času le-te smo pričakovali, da se bodo čustvene in vedenjske težave naših otrok izrazile v večji meri kot v času, ko smo bivali v običajnih razmerah in rutini, na katero smo bili vsi navajeni.

Utemeljitev čustvenih in vedenjskih teža otrok in mladostnikov v Mladinskem domu Maribor

V Mladinski dom Maribor so nameščeni otroci in mladostniki s čustvenimi in vedenjskimi motnjami. Le-tem so pogosto pridružene še različne druge težave (npr. motnje pozornosti, primanjkljaji na posameznih področjih učenja, socialna ogroženost, ipd.).

V preteklosti so se čustvene in vedenjske motnje različno opredeljevale. Še vedno je najpogosteje uporabljena opredelitev avtorice Koboltⁱ, ki pravi, da govorimo o težavah oz. motnjah takrat, kot so le-te pri otrocih in mladostnikih prisotne daljše časovno obdobje ter močno izstopajoče. Kategorizacija poteka na podlagi naslednjih dejavnikov:

- Moč čustvenih odzivov in vedenja presega stopnjo pričakovanega za določeno razvojno / starostno obdobje in okoliščine;
- Vedenje in čustvovanje je nekontrolirano in traja vsaj šest mesecev. Pri tem se motnje pojavljajo v vsaj dveh okoljih – npr. v šoli in doma;
- Težave pomembno ovirajo otrokovo učinkovitost in prilagajanje na enem ali več področjih – npr. slabši učni uspeh, socialni odnosi, skrb zase;
- Otrok oz. mladostnik nima zadosti varovalnih dejavnikov svojem primarnem in širšem socialnem okoljuⁱⁱ.

Pri otrocih in mladostnikih, kateri so nameščeni pri nas težko govorimo o zgolj čustvenih ali vedenjskih težavah. Najpogosteje gre pri za prepletanje obojih ter še dodatno priključitev različnih drugih težav, ki lahko stanja otrok še poslabšajo. Večina otrok in mladostnikov prihaja iz socialno težkih razmer in so učno manj uspešni.

Kranjčanⁱⁱⁱ navaja štiri indikatorje čustvenih in vedenjskih težav, in sicer:

- družina,
- šola,
- osebnostne značilnosti,
- vrstniki.

Družina, primarna enota, je tista, ki najbolj vpliva na otrokov osebnostni razvoj, posledično tudi na njegovo vedenje nasploh. Prva socializacija je družinsko okolje, v katerem se otrok uči vedenja, spretnosti in odnosov. Vpliv družine pomembno vpliva na otrokova kasnejša vedenja, odzive, funkcioniranje na sploh. Kranjčan^{iv} navaja več rizičnih dejavnikov, ki se nanašajo na družino in kasnejše otrokove težave: nepopolne družine, disocialno vedenje enega ali več članov družine, neugodni odnosi v družini, duševne motnje, kronične bolezni, izkrivljena komunikacija, vzgojni stili staršev, odnos do avtoritete, socialno ekonomski status.

Vstop v šolo pomeni otrokom, kljub novemu stresu, najpogosteje pozitivno izkušnjo. V družinah, kjer staršem šolanje in izobrazba nasploh ne pomenita veliko, obstaja veliko verjetnosti, da bodo tudi otroci in mladostniki imeli podoben odnos. Negativen odnos do šole nasploh, negativne izkušnje v šoli, kot so slaba komunikacija s sošolci, neznanje, ne vključenost, otrok se v šoli ne počuti dobro, posmeh, trpinčenje ipd., lahko pripeljejo otroka in mladostnika do konflikta s šolskimi pravili. Vsi ti dejavniki, otrokove negativne izkušnje, nepodpora družine, neprimerna družba, negativna samopodoba in nizka samozavest, lahko vplivajo na čustvene in vedenjske težave.

Osebnostne značilnosti, s katerimi se rodimo, pomembno vplivajo na naše vedenje. Seveda se prepletajo z izkušnjami, katere pridobimo v interakciji s socialnim okoljem. M. Tomori^v govori o naslednjih psiholoških značilnostih, ki so povezane s čustvenimi in vedenjskimi težavami otrok in mladostnikov: nizka samopodoba in nizka raven samospoštovanja, potreba po sprejetosti v skupini vrstnikov, slabša socialna zrelost, nesposobnost za prevzemanje odgovornosti ter nesposobnost za vživljanje v čustva drugih, pomanjkanje občutka krivde in nesposobnost za učenje iz lastnih negativnih izkušenj.

Družba vrstnikov lahko pomeni vir različnih čustvenih in vedenjskih težav.

Pri čustvenih in vedenjskih težavah ne moremo govoriti o samo enem dejavniku, ki vpliva na razvoj le-teh, temveč gre večinoma za prepletanje zgoraj naštetih elementov.

Vzgojno preventivni programi

Pri vzgojno-preventivnih programih izhajamo iz teoretičnih in praktičnih spoznanj, da je potrebno v času otrokovega ali mladostnikovega bivanja v vzgojni ustanovi zagotoviti vse temeljne pogoje zdravega osebnostnega razvoja (zdravstveno oskrbo, zdravo prehrano, bivalno udobje, kvalitetno vzgojno-izobraževalno delo, otroku zanimive in primerne aktivnosti za prosti čas, razvedrilo, pa tudi ustrezno skupino in vzgojitelje).

Preventivno delovanje ustanove je tudi v prizadevanjih, da otrok v času bivanja ne doživlja novih travmatskih izkušenj, bodisi z vrstniki ali odraslimi. Kot je omenjeno tudi v ciljih preventive/preprečevanja novih razvojnih težav, se mora otrok v ustanovi počutiti varnega, se umiriti, začasno bivanje pa mora doživeti kot koristno. Preventivno delovanje vzgojne ustanove za čas bivanja otroka in za čas po odpustu je sodelovanje in pomoč otrokovi družini, pri čemer igra pomembno vlogo sposobnost in pripravljenost staršev za sodelovanje. To je še zlasti pomembno, če se otrok po odpustu iz ustanove vrača domov. Nekritičnim in do ustanove sovražnim staršem je treba s pomočjo centra za socialno delo ali / in drugih strokovnih služb onemogočiti negativen vpliv na otroka, bodisi z omejitvami, ali pa z vključitvijo v ustrezno obliko intenzivne obravnave družine, kot je družinska terapija ipd. Preventiva novih razvojnih težav (že v ustanovi ali po odpustu) je tudi pozitiven pristop k otrokovi čustveni in vedenjski problematiki (poudarek na pozitivnih otrokovih lastnostih in sposobnostih in ne na odpravljanju težav). Zaradi izrazito individualiziranega dela, je možno odkrivati tudi otrokove latentne nadarjenosti ali talente. Razvoj talenta, ki bi ga otrok lahko izkoristil za kasnejše ustvarjalno življenje, je lahko dolgoročna preventiva^{vi}.

Začetek uvajanja omejitev v Mladinskem domu Maribor – enota Slivnica

Ko smo izvedeli za prihajajoče omejitve in zapiranje šol ter izvajanje pouka na daljavo, je bil najprej za vse velik šok. Otroke in mladostnike smo začeli pripravljati na prihajajoče stanje že v četrtek 12. 3. 2020. Na t. i. družinskem sestanku smo jim razložili, kaj ukrepi pomenijo za naše življenje in delo. Ker so bili najprej ukrepi napovedani za 14 dni, se to ni zdelo velika težava. Otroci in mladostniki so se takoj razveselili še enih počitnic. Ko smo ugotovili, da bodo zavodi za otroke in mladostnike s čustveno vedenjskimi motnjami ostali odprti, je postalo jasno, da to ne bodo počitnice, ampak začetek nekega novega, intenzivnega obdobja. Nekatere otroke in mladostnike smo spustili v domačo oskrbo, predvsem smo se ozirali na razmere doma in zanesljivost staršev / skrbnikov. Domače razmere pri večini naših otrok in mladostnikov namreč niso spodbudne, v nekaterih primerih so celo neprimerne. Tako smo ostali pri tretjini otrok, za katere smo skupaj z matičnim Centrom za socialno delo ocenili, da domače razmere niso primerne za daljše bivanje doma in predvsem

za pouk na daljavo. Ti otroci in mladostniki so ostali v domu. Imeli smo tudi primer, ko starši niso hoteli, da bi otrok prišel domov. Za otroke in mladostnike, ki so šli domov, smo pridobili soglasje pristojnih CSD-jev in staršev.

Načini prilagajanja na nove razmere

Ob omejitvah in tudi v normalnih razmerah je pomembno, da vsi sestavni deli sistema socialno pedagoške pomoči delujejo usklajeno. V posebnih razmerah kot je samoizolacija, mora biti to še bolj. Pomembno je poznavanje značilnosti otrok, diferenciacija dela z vsakim posameznikom pa je ključnega pomena. Kljub temu je pri osnovnih pravilih potrebno vztrajati in v okviru dnevne rutine iskati možnosti za diferenciacijo. Tako velja, da je vstajanje ob isti uri za vse, medtem ko diferenciramo šolsko delo oz. oblike dela, izrabo prostega časa, nato pa je spet kosilo ob isti uri, da se spet vrnemo k delu v skupini. Dnevi so si zelo podobni, glede na potrebe in želje pa se prilagajamo v tistih pogledih, katerih je to mogoče.

Naš osnovni namen je socialno pedagoška pomoč in ustvariti spodbudno življenjsko okolje, ki bo pozitivno vplivalo na otroke in mladostnike. Pozitivno usmerjeno življenjsko okolje s kvalitetnim pedagoškim odnosom je v večini primerov recept za uspešno delovanje. Kako to doseči, je že bolj zapletena zgodba z veliko dejavniki.

Dnevna rutina

Poskrbeli smo, da smo uvedli dnevno rutino. Rutino smo uvajali v sodelovanju z otroci in mladostniki. Dnevni potek smo soustvarjali in tudi zaradi tega dosegli, da je bilo zelo malo upiranja in konfliktov. Vsi v začetku niso razumeli, zakaj zjutraj vstanemo ob isti uri in začnemo dan kot običajni delovni dan. Razlika je bila v času bujenja. To je bilo kasneje kot običajno, predvsem za tiste otroke, ki običajno vstajajo zelo zgodaj zaradi zgodnjega začetka pouka in logističnih povezav, ki zajemajo dva prevoza z avtobusom. Po jutranjih ritualih osebne higijene in zajtrka smo uvedli jutranjo rekreacijo z namenom, da si otroci in mladostniki »napolnijo baterije, se sprostiti in pozitivno vstopiti v čas, ki je namenjen pouku na daljavo. Pouk na daljavo je zajemal večji del dopoldneva. Po šolskem delu je bil čas namenjen skrbi za fizično kondicijo, nekaj časa v delovni skupini in drugih predvsem športnih aktivnostih. Pri vseh aktivnostih so imeli otroci možnost sodelovanja in soustvarjanja novega življenjskega prostora in so to tudi sprejeli. Vzgojitelji smo prilagoditve uvajali glede na potrebe, glede na dan v tednu, glede na klimo v skupini in glede na stanje posameznika.

Skrb za psihofizično stanje

Stanje otrok in mladostnikov je v skupini odvisno od mnogih dejavnikov, ki so bili z uvedbo samoizolacijskih ukrepov skrčeni na manjši prostor. Čeprav je v skupini manj otrok, kot jih je običajno, prihaja pogosto do preprirov, provokacij, iskrenja. Da do tega ne bi prihajalo, skušamo delovati preventivno. Prisotnost senzibilnega vzgojitelja je ključna, ker le-tako lahko prepoznavamo stanja otrok in morebitne tvegane situacije. Pri šolskem delu poskušamo dati vsakemu dovolj prostora, časa in pripomočkov, da ne prihaja do napetosti. Pri drugih aktivnostih poskušamo skupaj diferencirati omejitve, da bi bile potrebe vseh upoštevane oz. vsaj demokratično odločene. V teku dneva poskušamo izvesti kakšno vajo iz treninga socialnih veščin, predvsem pa se pogovarjamo. Skrb za telesno zdravje se začne pri jutranji higieni in osveščanju o pomembnosti le-te, do interesnih dejavnosti, ki jih lahko izvajamo na našem dvorišču / igrišču, do delovne skupine, kjer je omogočeno delo na domskem vrtu, do večerne telovadbe in higijene. Šport je pomemben del dneva, enako pomemben kot šolsko delo. Ker naše otroke in mladostnike obravnavamo celostno, je to nekaj običajnega. Prosti čas je tudi pomemben dejavnik. Otroci ga morajo imeti in morajo ga živeti po svojih željah. Večina otrok in mladostnikov tekom bivanja pri nas obiskuje katero izmed športnih / rekreativnih aktivnosti, in sicer izven doma (treningi nogometa, namiznega tenisa, košarke, ipd.). Ker nam je to sedaj onemogočeno, je še bolj pomembno, da so naši otroci aktivni znotraj doma oz. v njegovi bližnji okolici. Tako smo vzgojitelji morali postati še bolj iznajdljivi in prilagodljivi, da lahko popestrimo trenutno življenje v domu.

Spalni ritem je ostal podoben običajnemu ritmu med šolskim letom. Prilagodili smo ga potrebam otrok in njihovim šolskim obveznostim. Zjutraj se zbuja ob 7. uri in do šolskih obveznosti opravijo jutranji ritual z zajtrkom in osebno higieno. Dan se nadaljuje z jutranjo telovadbo in nato je začetek pouka na daljavo. Zvečer poskrbimo, da izvedejo normalni večerni ritual z osebno higieno, umirjanjem in nočnim počitkom do 22. ure.

Skrb za informiranost otrok in mladostnikov

Vzgojitelji dnevno obveščamo otroke in mladostnike o pomembnih informacijah. Ob začetku epidemije smo jih tako seznanili z osnovnimi informacijami, značilnostih, posebnostih bolezni. Seznanili smo jih s pomenom umivanja rok, razkuževanja in (ponovno) o higieni. Veliko informacij so si otroci pridobili tudi na spletu. Skupaj smo jih preverili. Spremljamo tudi dnevne novice o poteku samoizolacije, ukrepov doma, stanju po svetu in vseh ostali pomembnih temah. Najbolj aktualne so seveda teme s področja šolstva.

Reševanje težav z mladostniki v času epidemije

Veliko naših otrok v »normalnih« okoliščinah vikende in počitnice preživlja doma, v svoji matični družini / skrbniki. Največ stisk otrok, ki so ostali pri nas, najpogosteje izhaja iz tega naslova – pogrešanje svojcev. Komunikacija preko telefonov vsekakor nima in ne more imeti iste vrednosti kot srečanje s svojimi svojci. Poleg vloge vzgojitelja imajo tukaj veliko vlogo tudi sorodniki z načinom svoje komunikacije, spodbujanjem otrok, njihovim motiviranjem ali pa na drugi strani popolno nerazumevanje nastale situacije, zavračanje odločitev centrov za socialno delo o vračanju otrok domov. Oba načina vplivata na počutje, vedenje, različna stanja otrok in mladostnikov.

Nekaj težav smo imeli tudi z njihovimi starši (skrbniki), saj niso razumeli pomena izolacije ter prepoved obiskovanja otrok (možen obisk v skladu z določili, ki smo jih prejeli – pravilo dveh metrov, ipd.). Tako se je spet, kot večkrat prej, potrdilo, da mora biti sodelovanje s starši in skrbniki z vzgojitelji pogosto ter v tej situaciji še kako pomembno. Ključnega pomena je tukaj pogovor, komunikacija z otroki in tudi z njihovimi starši / skrbniki. Pogosto pojasnjujemo, utemeljujemo nastale situacije in pomembnost upoštevanja pravil, katere smo prejeli s strani države in so v danem trenutku znane vsem.

Težave z begi in vzpostavitve »karantene« v tretji vzgojni skupini

Beg je ena izmed hujših oblik zavračanja namestitve v dom. V času izvajanja ukrepov smo se morali soočiti tudi s tem. Menimo, da ni posledica ukrepov samoizolacije, ampak izvira iz domačega okolja. Vsa pomoč in vzgojno delo so bili tukaj zaman. Nezadovoljstva in nestrinjanja s spremenjenim dnevnim potekom ni bilo opaziti. Zagotovo bo daljšanje izolacije še bolj vplivalo na naše otroke in mladostnike. Predvidevamo, da bo več konfliktov, težav v komunikaciji med njimi ter vedno več osebnih stisk. Le-te bomo reševali na isti način kot doslej. Otroci in mladostniki, ki so ostali v domu, potrebujejo in bodo potrebovali še več motivacije za opravljanje učnih nalog in učenja na sploh in za opravljanje domskih nalog. Vzgojitelji bomo še naprej aktivni, samoiniciativni. Motivirali jih bomo, spodbujali njihovo športno aktivnost ter jih usmerjali k pozitivnemu razmišljanju in aktivnemu preživljanju vsakdana.

Kljub aktivnemu preživljanju v domu in učenju obstaja možnost, da se otrok zaradi različnih razlogov odloči, da »gre« na »beg«. Običaj je, da se z bega vrnejo zelo hitro, ali so k nam nazaj prepeljeni strani pristojne policije. V primeru bega zaradi izolacije vrnitev poteka malo drugače. V tretji vzgojni skupini imamo pripravljeno t. i. karanteno. Skupina je pripravljena preventivno, tako da izpolnjuje vse pogoje za 14 dnevno življenje. V primeru vrnitve otroka ali mladostnika z bega, se ga bo namestilo v eno izmed sob skupine, ki je namenjena karanteni. V dopoldanskem času bi z njim bil zdravstveni tehnik, ki je zaposlen v domu, preostali čas pa vzgojitelji. Karantena ni namenjena samo otrokom in mladostnikom, ki bi šli na beg, temveč tudi tistim, ki bi se iz domačega okolja vrnili pred zaključkom izolacije, če bi bilo stanje doma zanje oz. za njihove starše / skrbnike morebiti nevzdržno. Vzgojitelji in strokovne službe (psihologinja in svetovalna delavka) so pogosto v telefonskem stiku z otroki in mladostniki in njihovimi starši oz. skrbniki.

Zaključek

Obstajajo primeri dobre prakse in smernice za reševanje težav in uspešno preživetje epidemije, nasveti o uspešnih strategijah, ki pa se morajo kritično obravnavati, saj smo vsi edinstvene osebe in tisto, kar ustreza nekomu, ni nujno, da bo otroku, ki je nameščen v dani vzgojni zavod. Skupno življenje v takšnih pogojih zahteva visoko stopnjo participacije, saj le-tako dosežemo zaupanje in uspešno soustvarjanje življenjskega prostora. Ob zelo dobrem poznavanju otrok in mladostnikov lahko delujemo preventivno in kompenzatorno, glede na čustveno vedenjske težave, ki jih otroci in mladostniki v izbranem vzgojnem zavodu imajo. Naš namen mora biti human in pozitivno naravnani, delovati moramo tako, da se čustveno vedenjske težave ne poglobljajo in ne povzročamo novih. V tem času so odpadle tudi vse obravnave pri pedopsihiatrih in psihologih. To nakazuje, da smo tisti, ki živimo skupaj z otroki in mladostniki v Mladinskem domu Maribor – enota Slivnica najboljši strokovnjaki zanje, jih najbolj poznamo, razumemo in sprejemamo. Pomembno je, da se zavedamo svoje vloge v sistemu pomoči, saj smo le del tega. Delati moramo za skupno dobro, naši napori pa se morajo dopolnjevati. Le tako bodo imeli naši otroci in mladostniki večje možnosti za uspešno življenje.

Viri, literatura in opombe

ⁱ Kobolt, A. (2015). *Otroci s čustvenimi in vedenjskimi motnjami*. (2015). V Kriteriji za opredelitev vrste in stopnje primanjkljajev, ovir oz. motenj otrok s posebnimi potrebami. Ljubljana: Zavod Republike Slovenije za šolstvo. Pridobljeno 12. 4. 2020, <https://www.zrss.si/pdf/Kriteriji-moteni-otrok-s-posebnimi-potrebami.pdf>.

ⁱⁱ Ibid.

ⁱⁱⁱ Krajnčan, M. (2003). *Analiza kriterijev oddaje otrok in mladostnikov v vzgojne zavode*. Ljubljana: Pedagoška fakulteta Ljubljana.

^{iv} Ibid.

^v Tomori, M. (2000). Psihosocialni dejavniki pri mladoletniškem prestopništvu. V: Šelih, A. (ur.): *Prestopniško in odklonsko vedenje mladih: vzroki, pojavi, odzivanje*. Ljubljana: Bonex.

^{vi} Škoflek, I., Selšek, M., Ravnikar, F., Brezničar, S., in Krajnčan, A. (2004). *Vzgojni program*. Pridobljeno s svetovnega spleta dne, 24. 3. 2012.

BOŠTJAN BRGLEZ Prof. rač. in geo. ter ima MVO dokvalifikacijo.

Od leta 2010 je zaposlen kot vzgojitelj otrok in mladostnikov s čustvenimi in vedenjskimi težavami, sprva v Vzgojnem zavodu Slivnica, kasneje v Mladinskem domu Maribor – enota Slivnica. Po končanju študija na Fakulteti za naravoslovje in matematiko v Mariboru si je eno leto pridobival znanje in izkušnje kot organizator študija na daljavo na Visoki poslovni šoli Doba.

Povzetek: V času epidemije in zaprtih šol smo morali v Mladinskem domu Maribor – enota Slivnica med drugim organizirati tudi učenje na daljavo. Opisani so glavni izzivi, s katerimi smo se pri tem soočili in kako jih rešujemo.

Ključne besede: epidemija, učenje na daljavo, Mladinski dom Maribor, otroci, šola.

UČENJE NA DALJAVO V ČASU EPIDEMIJE

Uvod

Tako kot vse spektre naše družbe, je izredna situacija zaradi izbruha epidemije Covid -19 v marcu leta 2020 močno vplivala tudi na naš, izobraževalni sistem, ki se je moral praktično čez noč prilagoditi na nove razmere. Zaprtje vzgojno-izobraževalnih zavodov za daljše obdobje je pomenilo, da bo prvič v zgodovini našega šolstva izobraževanje v celoti moralo potekati na daljavo. Izvajanje izobraževanja na daljavo pa ni preprost proces. Njegovo nenadno uvajanje postavlja izobraževalne ustanove in nosilce pedagoškega procesa pred številne izzive. Na eni strani so to izzivi delovanja podpornih informacijskih sistemov, integracija ustreznih spletnih orodij in pripomočkov za delo na daljavo, na drugi strani pa so izzivi ustrezne pedagoške implementacije izobraževanja na daljavo, kar je za doseganje učnih ciljev učencev še bolj pomembno kot sami tehnični vidikiⁱ.

Pomen in oblike izobraževanja na daljavo

Izobraževanje na daljavo lahko predstavimo kot izobraževalni proces, v katerem sta učitelj in učenec prostorsko ločenaⁱⁱ. Čeprav izobraževanje na daljavo v današnjem času skoraj vedno povezujemo z izobraževanjem, ki je podprto s sodobno informacijsko-komunikacijsko tehnologijo (IKT), ima izobraževanje na daljavo (kot tradicionalni študij na daljavo) že dolgo zgodovino.

Njegovi zametki segajo v leto 1728, ko je bil v časopisu Boston Gazette v Združenih državah Amerike objavljen članek o učitelju Calebju Philippu, ki je uvedel dopisno metodo kot predhodnico izobraževanja na daljavo. Učencem je omogočil tedenski študij lekcij preko pošte. Za začetnika izobraževanja na daljavo pa od leta 1840 velja Isaac Pitman, ki je za komunikacijo z učenci in podajanje povratne informacije o znanju uporabljal pošto. Poleg pošte se je za izobraževanje na daljavo v drugi polovici 19. stoletja uporabljal tudi telefon. V začetku 20. stoletja se je uveljavil radio, v 20. letih 20. stoletja pa še televizija. V 80. letih 20. stoletja je vodilno vlogo prevzela IKT in to vlogo ima še danesⁱⁱⁱ.

Prav razvoj IKT je omogočil razvoj e-izobraževanja. E-izobraževanje oz. e-učenje predstavlja izobraževanje, usposabljanje in izpopolnjevanje s pomočjo sodobne IKT. Vsebine, komunikacija in vse ostale aktivnosti izobraževanja med udeleženci ter koordinatorji e-učenja so v elektronski obliki^{iv}.

To, kar pravzaprav razumemo kot e-izobraževanje, lahko razdelimo v dve skupini:

- e-izobraževanje v širšem pomenu in
- ožje opredeljeno e-izobraževanje.

Na širše pojmovano e-izobraževanje navadno naletimo pri tradicionalnem izobraževanju. Pri tradicionalnem izobraževanju je IKT eno od orodij učnega procesa, ki je namenjeno le njegovi dopolnitvi ali obogatitvi, ne posega pa v konceptualne osnove in temeljno doktrino tradicionalno zasnovanega učnega procesa. Temeljne značilnosti delno tehnološko podprtega izobraževanja so naslednje: (1) IKT se uporablja parcialno in nepovezano pri posameznih prvinah učnega procesa ali pri njegovi administrativni podpori; (2) učni proces temelji na nespremenjenih pedagoških konceptih tradicionalnega izobraževanja ter (3) obseg neposrednega poučevanja v učilnici je tako rekoč nespremenjen. Bistvena razlika med tehnološko podprtim izobraževanjem in ožje pojmovanim e-izobraževanjem (poimenujemo ga celostno e-izobraževanje) je v tem, da pri celostnem e-izobraževanju tehnološka podpora ni le delna (pri posameznih prvinah

izobraževalnega procesa), ampak je celostno integrirana v vse prvine izobraževalnega procesa. To pomeni, da je vključena v pedagoško in administrativno podporo in v učna gradiva, to pa tudi omogoča, da se učni proces izvaja ob fizični ločenosti učitelja in udeleženca^v.

Tudi v Sloveniji že dolgo obstaja celostno e-izobraževanje oz. sodobno izobraževanje na daljavo. Kot prva je model online študija razvila fakulteta Doba iz Maribora, ki je bila tudi prvi zasebni izobraževalni zavod v Sloveniji. Na njihovi fakulteti študij poteka v virtualnem učnem okolju Blackboard ob neprestani podpori predavatelja in online mentorjev že od leta 2000 in ob nenehnem razvoju na vseh področjih. Danes nudijo že več dodiplomskih in magistrskih programov ter tudi doktorski program, ki potekajo v celoti online^{vi}.

Učenje na daljavo v času epidemije v Mladinskem domu Maribor – enota Slivnica

V petek, 13. marca 2020, je tudi v Mladinski dom Maribor prispela okrožnica, da je vlada sprejela Odlok o začasni prepovedi zbiranja ljudi v zavodih s področja vzgoje in izobraževanja ter univerzah in samostojnih visokošolskih zavodih (Uradni list RS, št. 25/2020), s katerim do preklica, zaradi preprečevanja širjenja nalezljive bolezni Covid-19, prepoveduje zbiranje ljudi v vseh izobraževalnih ustanovah. Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport je nato zavzelo stališče, da naj se pouk na daljavo prične s ponedeljkom, 23. marca 2020, kar bi omogočilo šolam teden dni časa za organizacijo izobraževanja na daljavo. Javne šole v Sloveniji so sicer postopoma že uvajale in uvedle e-izobraževanje v širšem pomenu. To pomeni, da je IKT že ena od sestavin učnega procesa, vendar le kot njegova dopolnitev in obogatitev. Celostno e-izobraževanje oz. izobraževanje na daljavo pa je predstavljalo nov in velik izziv tako za šole, učitelje in tehnično osebje na eni, kakor tudi za učence ter njihove starše na drugi strani. Enako velik izziv pa je celotna situacija predstavljala tudi za strokovne delavce našega zavoda.

Mladinski dom Maribor – enota Slivnica je sestavljena iz treh vzgojnih skupin otrok, kjer so nameščeni otroci in mladostniki s čustvenimi in vedenjskimi težavami. Ker so del njihovih težav v veliki večini tudi nemotiviranost za šolsko delo in slabe učno-delovne navade, primanjkljaji na posameznih področjih učenja, nizka samopodoba itd., je bilo razumljivo, da bo tudi naše delo z izvajanjem učenja na daljavo soočeno z velikim izzivom.

Na začetku je bilo kmalu očitno, da bodo ukrepi za preprečevanje epidemije trajali dlje časa od predvidenega. Večina otrok in njihovih staršev je izrazila željo, da se v tem času otroci vrnejo v domače okolje. V okviru sodelovanja s centri za socialno delo in starši otrok oz. mladostnikov (ob podpisu soglasij) večini bilo omogočeno, da so se v času kriznih ukrepov vrnili domov. Odgovornost za učenje na daljavo je tako prešla tudi na starše, ki so se zavezali, da bodo otrokom nudili vso potrebno podporo. Deset otrok oz. mladostnikov v naši enoti, žal, ni imelo pogojev za odhod domov. Odgovornost za otroke in mladostnike je zato ostala na strokovnih delavcih našega doma, ki smo morali organizirati vse potrebno za vsakodnevno učenje na daljavo. Celotna situacija je v naši enoti sprožila mnoga vprašanja in skrbi, saj je v kratkem času bilo potrebno sprejeti pomembne odločitve. V nadaljevanju bom izpostavil nekaj glavnih izzivov, s katerimi smo se soočali in kako smo jih uspešno reševali in jih izvajamo še danes.

Imamo dovolj znanja uporabe IKT in računalniške podpore?

Nenaden prehod na izobraževanje na daljavo je pomenil, da bosta za uspešno izobraževanje morala delovati tako tehnični vidik izobraževanja (s podporo sodobne IKT) kot tudi pedagoški oz. procesni vidik. Učenje na daljavo lahko v tehničnem smislu zajema različna orodja oz. pripomočke, ki jih nudi sodobna informacijsko komunikacijska tehnologija. Osnova vsakega formalnega izobraževanja na daljavo je (na ravni ustanove) enotni sistem za upravljanje učenja oz. virtualno učno okolje (LMS-learning management system), kjer poteka večji del učnega procesa na daljavo. Virtualna učna okolja omogočajo neposredno komunikacijo in interakcijo med učitelji in učenci, objavljanje gradiv tudi v interaktivnih oblikah, online preverjanje in ocenjevanje znanja itd. Obstaja več različnih sistemov, ki ponujajo virtualno učno okolje, med drugim eAsistent, MS Teams, Moodle, Lo.Polis, Blackboard itd.

Po naših izkušnjah različne šole in njihovi učitelji pri poučevanju na daljavo uporabljajo različna virtualna učna okolja ter različne šolske spletne učilnice. To nam je povzročilo precej težav že pri urejanju dostopov za otroke, vendar smo s podporo vseh strokovnih delavcev vse sproti uspešno reševali. Učitelji so doslej pri poučevanju na daljavo že vključevali tudi digitalne didaktične pripomočke, kot so e-učbeniki, e-gradiva, portale z video vsebinami, mobilne aplikacije, e-pošte, šolske spletne učilnice in druge e-skupnosti (socialna omrežja, video konference itd.), zato nas trenutna nenadna sprememba ni preveč presenetila, ali nas ujela povsem nepripravljene. Kljub temu pa smo zaradi nenadne množice različnih pristopov otrokom morali v prvi vrsti zagotoviti dovolj računalnikov in računalniške opreme, biti redno prisotni in jim še dodatno morali pomagati pri novem načinu učenja. Največjo težavo za vzgojitelje je predstavljalo dejstvo, da šole v organizacijski zmedi niso imele enotnega pristopa pri poučevanju na daljavo. Nekateri otroci so tako prejeli gradiva preko različnih sistemov oz. aplikacij, več različnih e-poštnih naslovov in različnih spletnih učilnic, komunikacija pa je potekala preko različnih informacijskih kanalov. Pregled nad učnimi vsebinami je bil zato zelo otežen. Po nekaj dneh smo vendarle zaznali organizacijski napredek s strani šol in učiteljev glede podajanja učnih vsebin ter komunikacije. To je tudi v naš sistem dela doprineslo večjo stabilnost in hkrati večje zadovoljstvo ter večjo samostojnost naših varovancev.

Sodelovanje naših strokovnih delavcev s šolami oz. učitelji glede izobraževanja na daljavo

Otroci oz. mladostniki v naši enoti obiskujejo osnovne in različne srednje šole. Vzgojitelji, predvsem pa naša svetovalna služba, smo že pri tradicionalni obliki izobraževanja v rednih stikih z učitelji in svetovalnimi delavci šol, ki jih obiskujejo naši otroci oz. mladostniki. V času trenutnega izobraževanja na daljavo stiki oz. pogovori s šolskim kadrom ne obravnavajo več problematike otrok pri pouku, ampak zajemajo bolj problematiko tehnične narave, kot je vzpostavljanje komunikacijskih kanalov, delovanje e-gradiv, kar tudi naša enota sproti in uspešno rešuje. Učitelji nas pogosto opozorijo na neaktivnost otrok pri oddajanju nalog, bodisi po e-pošti bodisi v spletnih učnih okoljih, kar prav tako v naši enoti, skupaj z učitelji naših varovancev, hitro in učinkovito rešujemo.

Sodelovanje otrok z učitelji v učnem procesu na daljavo

Tudi otroci oz. mladostniki so v teh kriznih razmerah in učenju na daljavo bili postavljeni v novo situacijo. Naenkrat jim ni bilo potrebno odhajati v šolo, sedeti pri pouku več ur in poslušati učiteljev. Onemogočeno jim je tudi druženje s sošolci med odmori, igra, zabava itd. Vse to je v veliki meri zamenjala komunikacija z učitelji in učenje na daljavo s pomočjo bolj ali manj poznanih računalniških tehnologij.

Mnogi otroci V mladinskem domu Maribor – enota Slivnica imajo primanjkljaje na posameznih področjih učenja. Navkljub povprečnim ali celo nadpovprečnim intelektualnim sposobnostim specifične imajo učne težave, zaradi katerih bi bili, brez ustreznih prilagoditev in pomoči v šoli, neuspešni. Imajo izrazite težave pri branju, pisanju, pravopisu in/ali računanju. Za odpravljanje težav imajo na podlagi odločbe Komisije za usmerjanje otrok s posebnimi potrebami dodeljeno dodatno strokovno pomoč, ki jo izvaja za to usposobljeni specialni pedagog na šoli. Vzgojno izobraževalna ustanova jim (tako kot tudi vsem ostalim kategorijam otrok s posebnimi potrebami) pripravi individualiziran program, v katerem so opredeljene vse potrebne prilagoditve pri poučevanju, preverjanju in ocenjevanju znanja, fizična pomoč morebitno dodeljenega spremljevalca idr. V okviru šolanja na daljavo, ki trenutno poteka, se seveda številne prilagoditve in pomoč ne morejo izvajati^{vii}.

Kot največjo težavo, ki smo jo zaznali, je bila velika količina učne snovi, učnih gradiv, zahtev za reševanje nalog, predlogov za dodatno delo ipd. Ob takšni količini šolskega dela je motivacija otrok hitro upadla. Zavod RS za šolstvo je opozoril vse učitelje na pozornost ciljnim skupinam otrok, ki veljajo za posebej ranljive, med katere spadajo tudi otroci s posebnimi potrebami, da jim učitelji posvetijo dodatno pozornost in zanje posebej strukturirajo dejavnosti s ciljem, da ne bi povečevali digitalnega razkoraka. Prav tako so opozorili učitelje glede prevelike količine obveznosti in posledično obremenitve učencev. Učenci pri izobraževanju na daljavo, zlasti pri usvajanju novih ciljev in vsebin, potrebujejo 2- do 3- krat več časa, kot če bi bili v šoli. Temu primerno je potrebno prilagoditi obremenitev učencev. Prav tako so nagovorili ravnatelje in učitelje, naj opustijo razmišljanje, da je izobraževanje na daljavo samo prenos dejavnosti, ki so na urniku, in razmišljajo o drugačni obliki izvedbe^{viii}.

Sodelovanje in pomoč staršem in otrokom oz. mladostnikom pri učenju na daljavo v domačem okolju

Približno dve tretjini otrok oz. mladostnikov v naši enoti je ob soglasjih staršev in centrov za socialno delo za čas kriznih ukrepov lahko odšlo domov. Ne glede na to, da so otroci oz. mladostniki doma, je bila odgovornost za njihovo uspešnost v domačem okolju tudi na naši strani, saj smo tudi mi podali soglasje oz. jamstvo za njihovo bivanje v domačem okolju. Otroci oz. mladostniki v večini redno odhajajo domov ob koncih tedna in med šolskimi počitnicami. Dlje časa trajajoče bivanje doma in hkrati redno opravljanje šolskih obveznosti je velik napor za starše kot tudi otroke oz. mladostnike. Dodatno otežujejo razmere še krizni ukrepi s potrebno (samo)izolacijo, ki onemogočajo druženje otrok oz. mladostnikov s prijatelji. V takšnih razmerah se število medosebnih konfliktov med družinskimi člani praviloma zelo poveča. Pomembno je, da starši ohranjajo mirnost in medsebojno usklajenost, se z otroki dogovarjajo o tedenskem in dnevnem urniku, v katerem morajo biti jasno določene dolžnosti kot tudi pravice^{ix}.

Tako kot z učitelji je naša naloga, da smo v rednih stikih tudi z otroci oz. mladostniki, ki bivajo doma in njihovimi starši. Tedensko, po potrebi tudi dnevno, preverjamo angažiranost naših varovancev. Pogosto jih spodbujamo preko elektronske pošte ali telefonskih pogovorov in motiviramo za šolsko delo in dobre družinske odnose. Staršem in otrokom oz. mladostnikom prav tako pomagamo z urejanjem dostopov do spletnih učilnic oz. aplikacij, preko katerih prejema učno snov, veliko časa namenjamo tudi za pomoč staršem, ki niso veščji uporabe sodobne IKT tehnologije. Tistim otrokom oz. mladostnikom, ki doma nimajo tiskalnika, učno gradivo natisnemo in ga pustimo v domačih nabiralnikih, ob nerazumevanju učne snovi pa nudimo pomoč tudi preko video-klicev. Nekaj otrokom in mladostnikom smo s pomočjo Zavoda RS za šolstvo priskrbeli tudi prenosne računalnike, ki so jih pridobili s strani donatorjev.

Zaznali smo, da so se po nekaj tednih bivanja doma pojavile razlike med uspešnostjo učenja posameznikov, ki zelo odstopajo od odzivov pri tradicionalni obliki izobraževanja. V našem primeru smo namreč ugotovili, da učenka z odličnimi ocenami zelo slabo opravlja šolske obveznosti na daljavo, medtem ko je njen sošolec, ki ima sicer velike težave s šolskimi obveznostmi na tradicionalen način, je sedaj na

daljavo precej bolj uspešen. To lahko pripišemo različnim dejavnikom, ki so lahko tako subjektivne kakor tudi objektivne narave, kakor tudi interesu in nesebični pomoči vzgojiteljev in strokovnih služb v Mladinskem domu Maribor, ki vsakodnevno skrbijo, da šola na daljavo poteka nemoteno.

Kako dolgo bomo lahko bivali in delovali v takšnih razmerah?

Ker je odredba pouka na daljavo posledica ukrepa prepovedanega zbiranja na javnih mestih, smo v prvi vrsti tudi sami morali odrediti (samo)izolacijo otrok oz. mladostnikov. To lahko pri tako ranljivi skupini ljudi vpliva na njihovo psihofizično stanje in posledično tudi na sposobnost uspešnega opravljanja šolskih obveznosti. Otroke s čustvenimi in vedenjskimi motnjami ter otroke z avtističnimi motnjami sprememba dnevne rutine še bolj prizadene kot ostale. Veliko težje se prilagodijo na zmanjšan in zaprt življenjski prostor stanovanj, v katerih poteka izolacija. Počutijo se utesnjene, zaradi občutka izgube osebne svobode doživljajo krivico in jezo, ki jo s svojim verbalnim ali fizičnim vedenjem največkrat projicirajo in usmerjajo prav na svoje bližnje. Njihovo vedenje je lahko tvegano tudi zaradi tega, ker težje sprejemajo nove omejitve, težje sledijo navodilom, ukrepom in pravilom, ki veljajo v trenutnih razmerah, po drugi strani pa iz protesta lahko celo bojkotirajo predpisane ukrepe^{vii}. Zaradi tega smo morali biti vzgojitelji pripravljeni na reševanje pričakovano povečanih konfliktnih situacij med nami in otroci ter tudi med otroci samimi. Ob sprejetju vladnih ukrepov glede prepovedi zbiranja na javnih mestih in (samo)izolaciji smo se namreč tudi v naši enoti prvič srečali s situacijo, ko smo otrokom oz. mladostnikom, ki so morali ostati v domu, »moralo prepovedovati« neposredne stike s starši, izhode z namenom druženja s prijatelji itd. Zaskrbljeno smo se spraševali, kako bo celotna situacija vplivala nanje, kako bomo ukrepali ob morebitnih večjih konfliktih, kako jih bomo reševali, kako jih bomo motivirali itd.

Vedeli smo, da bo ključno, da organiziramo ustrezno dnevno rutino, s katero bomo (ob poznavanju sposobnosti otrok) dosegli največjo možno učinkovitost učenja v kratkem času. Zavedali smo se, da otroci ne bodo vzdržali dolgotrajnega dela za računalnikom, tako kot bi morali sicer v šoli pri pouku v tradicionalni obliki izobraževanja. Vedeli smo, da morajo biti sestavni del vsakega dneva tudi odmori z gibanjem in sproščanjem ter seveda prosti čas, ki ga v okviru postavljenih mej vsak otrok lahko svobodno izrabí. Po treh tednih izvajanja načrtovanega dnevnega poteka aktivnosti smo bili pozitivno presenečeni glede bivanja oz. delovanja naših otrok v tem obdobju ukrepov tako na šolskem področju kot na ravni bivanja v domu. Občasno se pojavljajo posamezni manjši konflikti med otroci, vendar smo jih sprti uspešno reševali. Na šolskem področju so se, kar je povsem razumljivo, pojavljale razlike v prizadevanju otrok oz. mladostnikov, kar je bilo pričakovano že glede na poznavanje njihovega delovanja v tradicionalnem izobraževanju. Kljub temu smo ugotovili, da so tudi otroci oz. mladostniki, ki so imeli velike težave v tradicionalnem izobraževanju, ob našem motiviranju in pomoči pokazali napredek pri učenju na daljavo in so bili pogosto tudi pohvaljeni s strani učiteljev.

Načrtovani potek dneva v naši enoti v času kriznih ukrepov:

ČAS	OPRAVILA
7:00–8:00	Bujenje, osebna higiena, zajtrk.
8:00–8:30	Jutranja telovadba v domu ali okolici.
8:30–10:30	Učenje na daljavo s krajšimi vmesnimi odmori.
10:30–11:00	Odmor za malico.
11:00–13:00	Čas za dodatno učenje otrok v zahtevnejših programih. Za ostale smo organizirali t. i. delovno terapevtsko skupino, kjer otroci pomagajo na vrtu ali v rastlinjaku. Pomagajo tudi pri raznih hišnih opravilih, se likovno udeležujejo, ukvarjajo s športom ipd.
13:00–14:00	Kosilo.
14:00–17:00	Prostočasne, interesne ter športne dejavnosti: igranje računalniških igríc, spletno socialno druženje, pogovori o raznih temah, likovna delavnica, kuharski krožek; športne aktivnosti, kot so: fitnes, namizni tenis, nogomet itd. Ob določenih dnevih v tem času poteka tudi čiščenje oz. urejanje skupnih prostorov in spalnic, ki je na urniku tudi v razmerah izven tega kriznega časa.
17:00–18:30	Čas za popoldansko učenje na daljavo.
18:30–19:00	Večerja.
19:00–21:00	Ureditvev prostorov, sestanek vzgojiteljev z mladostniki, prostočasne dejavnosti (npr. ogled tv oddaj).
21:00	Priprava na nočni počitek.

Slika 1: Učenje na daljavo v Mladinskem domu Maribor – enota Slivnica

Avtor: Gregor Lugarič

Zaključek

Še pred časom nismo mogli niti slutiti, da bodo za vse slovenske izobraževalne ustanove nenadoma nastopile okoliščine, ko bo izobraževalni proces mogoče izvajati le na daljavo. To je posledično pomenil tudi izziv za nas kot vzgojno-izobraževalno ustanovo, kjer v času ukrepov biva deset otrok, za katere je bilo potrebno organizirati tako primerno bivanje v času (samo)izolacije, kot tudi organizacijo učenja na daljavo, da bi vsi lahko uspešno zaključili šolsko leto.

V prvem tednu kriznih ukrepov se je razumljivo pokazala precejšnja zmeda oz. neorganiziranost na področju izobraževanja na daljavo, še posebej s strani šol, kjer so bile težave s tehnično izvedbo, preštevilnimi komunikacijskimi kanali, ki so povzročali zmedo pri učencih, saj so učitelji so uporabljali različna virtualna učna okolja. Prav tako smo se soočali s težavami tudi strokovni delavci (vzgojitelji) v domu, ki smo morali pomagati urejati dostope do mnogih virtualnih učnih okolij, vzpostavljati komunikacijske kanale, pomagati neveščim otrokom pri uporabi e-gradiv, različnih aplikacij ter znanja uporabe računalnika in računalniške opreme nasploh. Šolam in učiteljem so pri izvajanju izobraževanja na daljavo pomagale razne institucije, kot so Zavod RS za šolstvo s strokovnimi usmeritvami za izvedbo možnih oblik izobraževanja na daljavo, Slovensko izobraževalno omrežje (SIO), ki je šole in učitelje usmerjala k podpori preko ustreznih institucij, projektov, skupnosti itd. Vse to je pripomoglo, da smo po nekaj tednih zaznali napredek v sami organizaciji in izvajanju izobraževanja na daljavo (poenotenje učnih okolij, manj komunikacijskih kanalov, primernejši količini in kvaliteti podajanja učnih vsebin, pogostejšo komunikacijo učencev z učitelji itd.).

Kljub napredku in pozitivnim izkušnjam (glede na naša pričakovanja) so vseeno opazne pomanjkljivosti izobraževanja na daljavo. Otroci so se morali prilagoditi na novo programsko opremo in tehnologije ter nov način pridobivanja znanja, kar zahteva veliko časa.

Nemotivirani otroci in otroci s slabšimi učnimi navadami lahko ob pomanjkanju podpore hitro zaostanejo za sovrstniki in prehitro obupajo. Zaznati je, da otroci in mladostniki pogrešajo sošolce in socialno interakcijo v šolah, medtem ko učitelji niso vedno na voljo, ko jih potrebujejo, pa tudi povratne informacije pogosto niso takojšnje. Veliko težav občasno povzroča tudi pomanjkanje ali slabo delovanje računalniške opreme, obremenitev internetnih povezav itd., o čemer so poročali tudi učitelji ter starši otrok, ki bivajo doma.

Kljub vsem pomanjkljivostim izobraževanja na daljavo bo v nepredvidljivi prihodnosti in verjetnim novim situacijam, ko se bomo znašli v podobnih kriznih razmerah, vendarle nujno potrebno, da bo vzporedno s tradicionalnim načinom izobraževanja hkrati možen hiter preklop na izobraževanje na daljavo, ki bo za določeno obdobje lahko uspešno nadomestilo tradicionalni pouk. Učitelji kot učenci bodo morali biti na to bolje pripravljeni kot tokrat. Potrebno bi bila redna izobraževanja učiteljev glede priprave e-gradiv in izvajanja pedagoškega procesa na daljavo z uporabo IKT, na tehničnem nivoju izboljšanje ter poenotenje raznih sistemov, virtualnih učnih okolij, aplikacij, e-gradiv, komunikacijskih kanalov, potrebno pa bi bilo tudi izobraževanje učencev.

Kot primerno obliko za izobraževanje vseh vpletenih ter preizkušanje novih tehnologij predlagam, bi lahko šole vsako leto organizirale teden učenja na daljavo, v času katerega bi z analiziranjem prednosti in slabosti izboljševali ter nadgrajevali učni proces na daljavo.

Viri, literatura in opombe

ⁱ Fakulteta DOBA. *DOBA ponuja delitev znanj in izkušenj pri izvajanju online študija*. Pridobljeno s spletne strani <https://www.fakulteta.doba.si/novice/doba-ponuja-delitev-znanj-in-izkusej-pri-izvajanju-online-studija>.

ⁱⁱ Bregar L., Zagmajster M. in Radovan M. (2010). *Osnove e-izobraževanja*. Ljubljana: Andragoški center Slovenije. Pridobljeno s spletne strani https://arhiv.acs.si/publikacije/Osnove_e-izobrazevanja.pdf.

ⁱⁱⁱ Projekt Jazon. *Kratka zgodovina izobraževanja na daljavo*. Pridobljeno s spletne strani <http://jazon.zrss.si/kratka-zgodovina-izobrazevanja-na-daljavo/>.

^{iv} Planet e-učenja. *Kaj je e-učenje?*. Pridobljeno s spletne strani <http://www.planeteucenja.com/si/kaj-je-e-ucenje>.

^v Bregar L., Zagmajster M. in Radovan M. (2010). *Osnove e-izobraževanja*. Ljubljana: Andragoški center Slovenije. Pridobljeno s spletne strani https://arhiv.acs.si/publikacije/Osnove_e-izobrazevanja.pdf.

^{vi} DOBA. *Dobina zgodba*. Pridobljeno s spletne strani <https://www.doba.si/o-dobi/nasa-zgodovina>.

^{vii} Peljhan, M. (2020). *Koronavirus in otroci s posebnimi potrebami*. MMC RTV Slovenija. Pridobljeno s spletne strani <https://www.rtvsllo.si/kolumne/koronavirus-in-otroci-s-posebnimi-potrebami/518153>.

^{viii} Magdič, S. (2020). *Strokovne usmeritve Zavoda RS za šolstvo za izvedbo možnih oblik izobraževanja na daljavo*. Slovensko izobraževalno omrežje. Pridobljeno s spletne strani <https://sio.si/2020/03/26/strokovne-usmeritve-zavoda-rs-za-solstvo-za-izvedbo-moznih-oblik-izobrazevanja-na-daljavo/>.

JURE MARUŠIČ Prof. športne vzgoje in ima MVO dokvalifikacijo.

Vzgojitelj v Mladinskem domu je 13 let. Soorganiziral in sodeloval pri izpeljavi "zimovanj" za mladostnike s ČVM v letih 2008 ter 2010–2020. Spremljevalec je bil na nogometnem turnirju UEFA GRASSROOTS Kecskemet 2017. Soorganiziral in izvedel je projekt »Sarajevo, Užice 2018«. Deloval kot trener otroških selekcij v NŠ NK Maribor v letih 2003–2008 in učitelj smučanja v SŠ Pohorje od 2004–2013.

Leta 2002 je prejel nagrado Sklada Roka Petroviča za najuspešnejšo raziskovalno nalogo v študijskem letu 2001 / 2002 na Fakulteti za šport v Ljubljani.

Povzetek: Gibanje kot osnovna človekova potreba je v času epidemije bolezni Covid-19 in omejitve gibanja postalo še bolj pomembno sredstvo za ohranjanje psiho-fizičnega ravnovesja otrok in mladostnikov v domu. Hkrati je to tudi priložnost za vpeljavo športa in organizirane vadbe kot sestavnega dela vzgojnega dela z otroki in mladostniki v instituciji.

Ključne besede: šport, otroci in mladostniki, Mladinski dom Maribor, epidemija.

ŠPORT KOT POMEMBEN DEL ŽIVLJENJA OTROK IN MLADOSTNIKOV V MLADINSKEM DOMU MARIBOR – ENOTA SLIVNICA V ČASU PANDEMIJE

Uvod

V pričujočem članku želim predstaviti pomen gibanja človeka kot njegovo osnovno potrebo, ki se v novonastali situaciji še toliko bolj kaže kot nuja za ohranjanje primerne psiho-fizičnega stanja ljudi v samoizolaciji. Posebej se osredotočam na pomen športa v populaciji otrok in mladostnikov Mladinskega doma Maribor, enota Slivnica, ki so zaradi specifičnih situacij postali »ujetnik« epidemije bolezni COVID-19. Šport igra vse pomembnejšo vlogo pri ohranjanju normalnega telesno-duševnega ravnovesja kot tudi pri vzdrževanju dobrih medsebojnih odnosov med otroci, mladostniki, vzgojitelji in drugimi delavci doma.

Šport je v vsej svoji dolgi zgodovini družbeno in sočasno razredno pogojen. Podreja se njenim potrebam in zahtevam. Včasih služi le kot zabava in razvedrilo, drugič je močno sredstvo obrambe za ohranitev, vzpostavitev ali celo rušenje političnega (družbenega) sistema. Pogosto je močno sredstvo vzgoje, srečamo pa ga tudi kot strogo določeno dejavnost ali kot potrebo po dobri kondicijski pripravljenosti. Šport je v svojem bistvu kulturni pojav in kot tak je v domeni človeka, njegovega intelekta, vedenja, dožemanja. Prav zaradi tega se nenehno spreminja, razvija, oblikuje in preoblikuje, kakor se spreminja človekova miselnost, sistem vrednot, njegove tehnične in materialne možnosti.

Šport je vrednota človekovega bivanja, ki je ustvarjeno tako, da je zaznamovano z gibanjem, saj je v vsej zgodovini večina človeštva bila vedno prisiljena trdo delati za preživetje (nabiralci, lovci, poljedelci, živinorejci) in se je v boju za obstanek telesno in duševno razvijala ob neprestanem premagovanju telesnih naporov. »Šport – kultura enovitosti telesa, duše in duha je v najširšem pomenu človekova biotična in socialna potreba, ki jo vsako obdobje v zgodovini človeštva po svoje ovrednoti. Posameznikovo ukvarjanje s športom pogojuje njegova umeščenost v določen čas in prostor, pa tudi okoliščine, ki v veliki meri vplivajo na vzorce obnašanja in na mnoge miselne stereotipeⁱⁱ.«

Življenje sodobnega človeka postaja vse bolj usmerjeno v pridobivanje kapitala in materialnih dobrin. Vse več je sedečega dela, fizično delo izpodriva napredna tehnologija in človek vse bolj zanemarja gibanje. Premalo gibanja, sedeče delo, nezdravo prehranjevanje, kajenje, uživanje alkohola, pa tudi psihične obremenitve, hiter življenjski tempo, pomanjkanje prostega časa, usmerjenost v materialne dobrine, medosebna odtujenost so nekateri dejavniki stresa, ki negativno vplivajo na človekovo psihofizično ravnovesje. Športno udejstvovanje postaja tako vse bolj pomembno za ohranjanje telesnega in duševnega zdravja ljudi. Sočasno s človeškim razvojem in značilnostmi obdobja v katerem živimo, človek išče nove načine športnega udejstvovanja, s katerimi zajema številna področja športa.

Šugman navaja naslednje vidike pojmovanja današnjega športa:

- Vzgojni vidik: Šport je sredstvo vzgoje in ne cilj.
- Tekmovalni vidik: Ta vidik je ponekod danes celo prevladujoč in to v škodo vseh drugih vidikov.
- Razvedrilni vidik: Poudarek je bolj na razvedrilu in manj na tekmi, tekma pa je vendarle prisotna, ker je imanentna funkcija športa.
- Zdravstveno-preventivni vidik: Kjer gre za vprašanje, ali gre v tem vidiku za področje športa ali tudi za mejno področje športa in medicineⁱⁱⁱ.

Pri delu z otroki in mladostniki se osredotočamo predvsem na vzgojne, razvedrilne in zdravstveno- preventivne vidike, medtem ko je tekmovalni vidik za našo populacijo v glavnem nezanemljiv, saj otroci oz. mladostniki s čustvenimi in vedenjskimi motnjami običajno ne premorejo toliko samodiscipline, organiziranosti in vztrajnosti za resnejše ukvarjanje v športu na tekmovalnem nivoju. Zato se v nadaljevanju osredotočamo predvsem na pojavne oblike športa, ki našim otrokom in mladostnikom pomenijo razvedrilo, zabavo in imajo pozitivne učinke na njihov psiho-fizični razvoj in delujejo preventivno v smislu pojava kasnejših zdravstvenih težav kot posledico nezdravega načina življenja.

Doupona in Petrović šport opredeljujeta kot prvinsko zahtevo človekovega obstoja. Le tako deluje človek kot celota, skladno ter kot duševno in telesno uravnotežena osebnost. Pri tem je pozitiven vpliv telesne vadbe na duševno stanje neizpodbitno dokazan, športna dejavnost pa se načrtno uporablja v različnih oblikah preventivnih in kurativnih delovanj. Posamezniki naj bi zavzemali aktiven življenjski slog, šport pa bi naj postal element kakovosti življenja. Tako postaja šport s svojimi pozitivnimi učinki vadbe v današnjem času vse pomembnejši dejavnik vsakega posameznika in pridobiva na razsežnostih kvalitete od otroštva do pozne starosti^{iv}.

S telesnega vidika si človek s pomočjo športa krepi in izboljšuje različne sisteme: od kardiovaskularnega, dihalnega, imunskega do mišično – skeletnega. S primernim gibanjem se izboljšuje fizična moč in vzdržljivost, ohranja se okretnost in koordinacija. Marsikdo se s pomočjo športa znebi odvečnih kilogramov in si pomaga pri oblikovanju telesne postave. Vse to pozitivno vpliva na samopodobo otrok in mladostnikov. Šport ima velik vpliv tudi na psihološkem področju. Gibanje je dejavnost, po kateri človek hrepeni skozi vsa življenjska obdobja. Šport lahko duševno sprošča in pomirja ali pa zabava in aktivira. Lahko predstavlja prostor osebnega ustvarjanja, način uresničevanja lastnih želja in obliko uveljavljanja, kar je posebej za otroke in mladostnike s čustveno vedenjskimi motnjami zelo pomembno. Zaradi specifičnih težav so namreč pogosto manj uspešni na učnem področju in jim šport lahko predstavlja kompenzacijsko nekaterih primanjkljajev. Šport pozitivno vpliva na samopodobo in občutek lastne vrednosti. Po športni aktivnosti se zdijo človeku lastne misli bolj jasne, številni problemi, ki ga obremenjujejo pa lažje rešljivi. Celotno zdravljenje težjih duševnih težav in motenj, kot so anksioznost, depresivnost, bolezniness odvisnosti, vedenjske motnje, idr., se lahko šport s pridom uporablja. S pomočjo gibanja marsikateri človek lažje doseže občutek notranjega ravnovesja, zadovoljstva in povezanosti z naravo. Zlasti pomembna pa je vloga športa kot dejavnika socialnega življenja človeka. Z vključevanjem v različne tekmovalne ali rekreativne skupine, človek spoznava nove ljudi, sklepa nova poznanstva in prijateljstva. Takšno vključevanje v različne športne sredine je zelo pomembno za otroke v institucionalni vzgoji, ki sicer imajo medsebojne stike z vrstniki znotraj doma, manj pa je srečevanj z vrstniki iz okolja. Zato so potrebne spodbude o vključevanju v druge sredine, in šport je v tem smislu zagotovo eden pomembnejših socializacijskih dejavnikov. Vendar pa so pogoste težave zaradi nizke samopodobe, stigmatizacije, samodiscipline in sposobnosti vztrajanja v kontinuiranem procesu. Tako je pomembno, da se spodbuja vklapljanje v okolje skozi različne oblike domskih aktivnosti, kot so skupinske akcije, projekti (letovanje, zimovanje ipd.), s čimer otroci in mladostniki pridobivajo nove socialne izkušnje in katerih pomemben dejavnik so ravno športne aktivnosti. Skozi šport se otrok in mladostnik uči sodelovati, povezovati, stremeti k skupnemu cilju, biti strpen, upoštevati pravila, podrejati vodji, doživljati zmage, prenašati poraze. Preko športa zadovoljuje potrebo po afirmaciji, dominaciji in imitaciji. Športna aktivnost vpliva na samozaupanje in krepi integriteto v odnosu do okolja. Tudi mladi so del stresnega načina življenja, ki je značilen za sodobno družbo. Obremenitve šole so večje, pritiski staršev in družbe naraščajo in mladi vse bolj tekmujejo med seboj in za oceno, namesto s seboj in za razvoj lastnih kompetenc. Prosti čas, ki ga poleg šolskih obveznosti ostane bolj malo, je zatrpan s strogo zastavljenimi interesnimi dejavnostmi in moderno tehnologijo. Raziskave, izvedene na evropski populaciji osnovnošolcev, kažejo, da prek 50 % otrok večino svojega prostega časa preživi ob televiziji in različnih elektronskih igrah. Vse navedeno se odraža tudi na telesnem in mentalnem zdravju otrok in mladostnikov. Otroci in mladostniki vse manj časa namenjajo svobodno izbranim pristočnim aktivnostim, ki vključujejo elemente športa oziroma gibalnih spretnosti. Kaže, da so v tem smislu neizobraženi ali nezainteresirani, saj je poseganje po moderni tehnologiji zasenčilo vse druge načine preživljanja prostega časa. Otrok ali mladostnik v času šolanja je kot osebnost celota, v kateri je vse povezano z vsem. Tako opuščanje telesne aktivnosti vpliva na vse druge dele sistema, velja pa tudi obratno: katerakoli motnja osebnosti vpliva na gibanje. Gibalne motnje se pojavijo kot posledica kroničnih mišičnih napetosti zaradi stresnih izzivov. Te napetosti motijo samo-uravnavanje in ovirajo zadovoljevanje potreb, s čemer spremenijo telesno, duševno in socialno ravnovesje^v.

Pri mladih v institucionalni vzgoji, ki so zaradi dosedanjega življenjskega poteka bolj podvrženi sodobnim negativnim vplivom družbe, lahko šport igra pomembno vlogo v smislu preventivnih ukrepov pred pojavom delikventnih in deviantnih pojavov kot so med-vrstniško nasilje, tatvine, kajenje, zloraba drog in alkohola ipd.. Vzrokov za socialno-patološke pojave je več. Predvsem slabe družinske, socialne razmere in tudi materialni pogoji v katerih otroci in mladostniki odraščajo, predvsem pa ne kreativno izkoriščanje prostega časa. Vsi naporji za zmanjšanje socialno-patoloških pojavov temeljijo na predpostavki, da ima mladina preveč prostega časa, ki ga preživlja brez cilja in nerazumno. Šport je z vsemi svojimi pozitivnimi učinki na telo in duševnost zagotovo eno izmed pomembnejših sredstev vzgoje mladoletnikov v institucijah in lahko predstavlja način kvalitetnega preživljanja prostega časa. Ugotovljeno je bilo, da je šport učinkovito sredstvo za zmanjševanje mladoletne delikvence. Zlasti pri osebah z izraženo agresivnostjo in anksioznostjo se kaže ugoden vpliv športa na zmanjšanje tega negativnega pojava. Z angažiranim in strokovnim delom je mogoče zvišati faktor samodominacije, s tem se zmanjša stopnja anksioznosti, s čimer se usmerja agresivnost. Te tri dimenzije namreč pogojujejo socialno vedenje, pomembno pa vplivajo tudi na angažiranost v športu^{vi}.

Veliko težav otrok in mladostnikov s čustveno-vedenjskimi motnjami se kaže skozi njihova lastna doživljanja in čustvena ter duševna stanja. Vse bolj se pri mladih kažejo različne oblike osebnih stisk skozi večje ali manjše izraze anksioznosti, nihanja razpoloženja do težjih oblik depresij, ki se kažejo kot nezainteresiranost, črnogledost ali celo misli na samomor. Spet pri drugih pa se stiske odražajo skozi verbalno ali fizično agresijo, destruktivno vedenje do okolice in podobno. Zato je kakovostno izkoriščanje prostega časa ne samo dobrodošlo ampak nujno. Saj le notranje obogatena oseba lahko najde notranji mir, veselje do dela, ustvarjanja in pot do toplih medsebojnih odnosov. Šport je v tem pogledu zagotovo lahko pomemben dejavnik za ohranjanje psiho-fizičnega ravnovesja. Številne raziskave kažejo na povezavo med telesno aktivnostjo in trenutno spremembo razpoloženja pri običajni populaciji in trajno spremembo razpoloženja pri klinični populaciji je telesna aktivnost najučinkovitejša od desetih splošnih vedenjskih tehnik za samoregulacijo razpoloženja pri običajni populaciji. Naj bi bila najučinkovitejša metoda za spreminjanje slabega razpoloženja, četrta najučinkovitejša za dvigovanje energije in tretja pri zmanjševanju napetosti. Sproščanju telesne napetosti sledi sproščanje čustvenih napetosti in sprememba v razpoloženju posameznika. Na čustvenem nivoju se kažejo pozitivni vplivi na samopodobo in boljšo sposobnost obvladovanja stresa. Zmanjšana emocionalna vzburljenost pa vpliva tudi na kognitivne procese, ki se kažejo kot boljša urejenost misli in pojav celostnega pogleda na problemsko situacijo^{vii}.

Športna vadba je tako postala del vsakdana naših otrok in mladostnikov, ki so jo v specifičnih razmerah ob omejitvi gibanja sprejeli celo z večjim odobravanjem, kot bi jo v običajni situaciji. Tako lahko rečemo, da je krizna situacija zares prinesla tudi pozitivne učinke. Seveda se nadejamo ohranjanju vsaj dela aktivnosti tudi v času po epidemiji, s čimer bi dodatno obogatili prosti čas naših otrok in mladostnikov ter tako prispevali k pozitivnemu bio-psiho-socialnemu razvoju posameznikov. V nadaljevanju predstavljamo nekaj utrinkov druženja naših otrok in mladostnikov v času epidemije in pred njo.

Zaključek

Obdobje izolacije zaradi epidemije bolezni COVID-19 je tudi otroke in mladostnike iz našega doma postavilo pred težko preizkušnjo. Zaradi zaprtja šol in omejitve gibanja so onemogočeni stiki z vrstniki, gibanje kot nujna potreba razvijajoče mladine pa zmanjšana. Paradoksalno pa se spodbuja več uporabe informacijske tehnologije kot nujen pripomoček šole na daljavo ter ohranjanja socialnih stikov preko socialnih omrežij. Seveda pa vsaka situacija prinaša tudi priložnosti, ne samo negativnih posledic. Tako smo vzgojitelji v novi situaciji prepoznali vsaj dva pomembna vidika. Prvi je socializacijski. Pomeni, da je potrebna boljša povezanost vseh otrok, mladostnikov in zaposlenih v domu, da bodo negativne posledice dane situacije čim manjše. Drugi vidik, ki se tesno navezuje na prvega, pa je zagotavljanje in spodbujanje telesne aktivnosti, ki ima močan vpliv na psiho-socialno ravnovesje posameznika. Pri tem je izkoriščanje vseh zgoraj naštetih pozitivnih učinkov telesne aktivnosti od telesnih, kognitivnih, psiholoških do socialnih, ključnega pomena. Dan naših mladostnikov in mladostnic se tako prične z jutranjo telesno aktivnostjo. To so običajno dinamične gimnastične vaje z elementi pilatesa in joge ali pa elementarne in štafetne igre. Tako se že pred učnim delom mladostniki in mladostnice napolnijo s kisikom in bolj zbrano sodelujejo pri učenju na daljavo. Po treh urah šolskega dela mladostnike in mladostnice eno uro pomagajo pri opravilih na vrtu (sajenje, odvoz obrezanega vejevja ipd.), kjer so ponovno telesno aktivni in se čustveno sprostijo od učnega dela. V popoldanskem času je učnega dela manj, poskrbimo pa tudi za dovolj športne aktivnosti od namiznega tenisa do vadbe za splošno kondicijsko pripravo in razvoj moči (obhodna vadba, vadba po postajah ...).

Sprehodi (še pred omejitvijo gibanja), dejavnosti v rastlinjaku

Vir: viii

Športne aktivnosti v času epidemije

Vir:^{ix}

Viri, literatura in opombe

- ⁱ Šugman, R. (1997). *Zgodovina svetovnega in slovenskega športa*. Univerza v Ljubljani, Fakulteta za šport.
- ⁱⁱ Zagorc, M., Zaletel, P., Ižanc, N. (1998). *Aerobika*. Univerza v Ljubljani, Fakulteta za šport.
- ⁱⁱⁱ Šugman, R. (1997). *Zgodovina svetovnega in slovenskega športa*. Univerza v Ljubljani, Fakulteta za šport.
- ^{iv} Tkavc, S. (2005). *Struktura motivacijskega prostora in motivi za športno dejavnost v brigadi Slovenske vojske, zaključna naloga*. Poveljniško štabna šola Poljče.
- ^v Ščuka, V (2007). *Šolar na poti do sebe: oblikovanje osebnosti*. Didakta, Radovljica.
- ^{vi} Doupona, M. in Petrovič, K. (2000). *Šport in družba: sociološki vidiki*. Univerza v Ljubljani, Fakulteta za šport.
- ^{vii} Pleško Zalar, T. (2018). *Gibanje / šport in socialna pedagogika*. Retrieved April 12, 2019, from, https://www.revija.zzsp.org/pdf/SocPed_2018_01_02.pdf.
- ^{viii} Marušič, J. (2020). Lastni.
- ^{ix} Marušič, J. (2020). Lastni.

ROK ŠOŠTARIČ Prof. športne vzgoje z MVO dokvalifikacija.

Zaposlen je v Mladinskem domu Maribor. Je nogometni trener z izobrazbo PRO in dolgoletni trener v nogometnih klubih NK Maribor in NK Pohorje Ruše). Objavljal je članke z nogometno vsebino v trenerskih strokovnih revijah in predaval na trenerskih seminarjih.

Povzetek: Povzetek: Delo s populacijo otrok in mladostnikov s posebnimi potrebami zahteva določene prilagoditve, znanja, predvsem pa dobro poznavanja vsakega mladostnika. Ker je ta skupina kot vsaka druga, živ organizem, ki se skozi prostor in čas spreminja in razvija, je bilo potrebno tudi na tem področju sistematično pristopiti k načrtovanju in izvedbi športnih aktivnosti

Ključne besede: otroci in mladostniki, Mladinski doma Maribor – enota Slivnica, šport, vadba.

Marko Lešnik Prof. športne vzgoje z MVO dokvalifikacija.

Vzgojitelj v Mladinskem domu Maribor. Organiziral sodelovanje in sodeloval na nogometnem turnirju UEFA GRASSROOTS Kecskemet 2018, 2019. Soorganiziral in izvedel je projekt »Tolerants camp« na Vlasinkem jezeru v Srbiji, soorganiziral izvedbo nogometnega turnirja za vzgojne zavode "Dobri asi" v Mariboru. Deloval kot vodja in trener v nogometni šoli NK Maribor, trener mladinskih selekcij (2007–2014), trener članske »B« ekipe (2014–2016), trener v članski ekipi NK Maribor (2005–2007), trener FK Željezničar Sarajevo (2016), trener v nogometnih mladinskih reprezentancah Slovenije (2008–2014), mladinska komisija na Nogometni zvezi Slovenije (2010–2014), strokovna komisija Športne zveze Maribor (2013–2015), predsednik strokovne komisije pri Zvezi nogometnih trenerjev Maribor (2017 in še traja), predavatelj na nogometnih seminarjih v Sloveniji in tujini.

ŠPORT IN REKREACIJA V KRIZNEM ČASU PANDEMIJE V MLADINSKEM DOMU MARIBOR – ENOTA SLIVNICA

Uvod

V Mladinskem domu Maribor smo zaradi nastale situacije z COVID- 19 bili primorani spremeniti dinamiko našega dela v skupini z otroci s posebnimi potrebami. Gre za otroke z čustvenimi in vedenjskimi težavami.

Kot za vsako skupino, veljajo tudi za skupino devetih otrok, ki so ostali v ustanovi zaradi različnih razlogov, določene karakteristike, ki se kažejo skozi proces dela, katere so znane in jih je potrebno upoštevati pri načrtovanju dela in sami izvedbi. Delo s to populacijo mladostnikov zahteva določene prilagoditve, znanja, predvsem pa dobro poznavanja vsakega mladostnika. Ker je ta skupina kot vsaka druga živ organizem, ki se skozi prostor in čas spreminja in razvija, je bilo potrebno tudi na tem področju sistematično pristopiti k načrtovanju in izvedbi športnih aktivnosti. Skozi proces športne vadbe smo v prvi vrsti želeli vplivati na zdrav bio-psiho-sociološki razvoj mladostnikov.

Pri našem delu smo se navezovali, na določene rezultate preteklih raziskav, ki so bila opravljenih raziskav s tematiko vpliva športno-gibalnih aktivnosti na počutje. Tiggermann in Williamson najdeta pozitivno povezavo med dobrim počutjem in športno-gibalno aktivnostjo. Udejstvovanje v športu je lahko zelo koristno, saj posameznik razvija pozitiven odnos do svojih fizičnih sposobnosti in zmognosti.

Socialni odnosi, ki se razvijajo med športno-gibalnimi aktivnostmi, lahko povečajo občutek lastne vrednosti. Kumar, Pathak in Thakur, so ugotovili, da imajo športniki boljše samopodobo v primerjavi s tistimi, ki se s športom ne ukvarjajo. Dobro znano dejstvo je, da športno-gibalna aktivnost pomaga zmanjševati učinke stresa in sprošča hormone sreče in zadovoljstva. Zullig in White sta ugotovila, da so športno aktivne najstnice bolj zadovoljne same s sabo in z življenjem nasploh kot najstniki. Raziskovalci predpostavljajo, da so ljudje, ki se ukvarjajo s športom, manj agresivni kot tisti, ki se športno ne udeležujejo. Nedavne raziskave so pokazale, da je agresivnost v športu najbolj povezana s skupinskimi kontaktnimi športi, v katerih igrajo moški.

Naša razmišljanja so izhajala iz gibalno-sociološkega vidika. Želeli smo mladostniku približati prijetno doživljanje športa in s tem vplivati na njegov celostni razvoj, kot delovanje posameznika v skupini in v obratnem sorazmerju delovanje skupine na posameznika.

Naloge so bile kompleksne zastavljene, vanje pa so bili vključeni mladostniki različnih starostnih kategorij. Izhajali smo iz že dokazanih teorij in primerih dobre prakse, ki smo jih poznali in katere so študiji že dokazale. V preteklosti je bilo že dokazano, da športno gibalna aktivnost pozitivno vpliva na počutje, kar je pri delu s to populacijo mladostnikov bistvenega pomena. Tukaj mislimo predvsem na ohranjanje in navezovanje stikov. Medsebojna pomoč vpliva na samo podobo, samozavest in vpliva na vedenjske odklone.

Osredotočili smo se na tri bistvena izhodišča in glede na to tudi postavili cilje:

- a) Pozitivni učinki na gibalno-motoričen razvoj mladostnika (vpliv športne vadbe na mladostnika s čustvenimi in vedenjskimi težavami).
- b) Delovanje posameznika na skupino in obratno.
- c) Primerjava značilnosti posameznika pri opravljanju gibalno motoričnih nalog in značilnostmi vedenjskega vzorca posameznega otroka v vsakdanjem življenju, (težave otroka, vedenjski vzorec, primanjkljaj na posameznem področju, močna področja).

Krožna ali obodna vadba

Je ena najprimernejših organizacijskih vadbenih oblik primerna za večje homogene ali heterogene vadbene skupine. Poleg razvoja vseh primarnih motoričnih sposobnosti ugodno vpliva na boljšo komunikacijo in medsebojno sodelovanje mladostnikov znotraj skupine. Organizacijska oblika krožne ali obhodne vadbe je kombinacija vaj z utežmi, lastno telesno težo, kombinacijo aerobnih vaj in vaj za moč. *Pri vadbi lahko uporabljamo številne pripomočke (uteži, žoge, trakove, kettlebele, kolebnice), ki vadbo naredijo še bolj pestro in zanimivo. Razen funkcionalnosti in pestrosti pa je lahko takšen način vadbe izrazito individualno usmerjen na posameznika, saj omogoča prilagojenost stopnji telesne pripravljenosti in starosti vadečega. Z obhodno vadbo lahko razvijamo praktično vse vsebine kondicijske vadbe. Naloge so lahko zelo različne:*

- vaji za moč lahko sledi vaja hitrosti,
- raztezna vaja,
- sprostilna vaja.

Vse je odvisno od iznajdljivosti trenerjaⁱⁱⁱ.

Vaje se izvajajo v točno določenem zaporedju po postajah, ki si sledijo smiselno kot nadgradnja. Tovrstna organizacijska oblika vadbe je primerna za vadbo v domačem okolju, razredu, telovadnici ali v naravi. Postaje (vaje) razporedimo po prostoru v obliki kroga (od tudi izvira ime krožna vadba), nato pa v naprej določenem ciklusu (razmerje med količino dela in odmorom) izvajamo naloge po vrstnem redu. Obhodno vadbo lahko izvajamo v minutnem ciklu vezano na čas ali na število ponovitev. Priporočljivo je izvesti 2–3 obhode (iz tega pa izvira sinonim za krožno vadbo). Obremenitev pri obhodni vadbi lahko povečamo na več načinov: povečanje števila postaj, povečanje časa trajanja dela na posamezni postaji, povečano število ponovitev, povečano število obhodov, skrajšanje časa odmora ali povečanje teže bremena. Obremenitev pri obhodni vadbi lahko povečamo na več načinov: povečanje števila postaj, povečanje časa trajanja dela na posamezni postaji, povečano število ponovitev, povečano število obhodov, skrajšanje časa odmora ali povečanje teže bremena^{iv}.

Praktična izvedba in cilji

Cilje, ki smo si jih zadali smo oblikovali na podlagi izhodišč, ki smo jih prej navedli. So se pa skozi sam proces načrtovanja in izvedbe pokazala tudi določena spoznanja, ki so nam bila nova in dobra informacija pri delu s posamezniki.

Cilji, ki smo si jih zadali:

- Vplivati na motoričen razvoj mladostnikov (različni kvalitativni in kvantitativni načini razvoja in spremljanja gibalne dejavnosti mladostnikov.
- Motivacija za vsakodnevno športno aktivnostjo.
- Ugotoviti vloge različnih bioloških, pedagoških, kognitivnih, emocionalnih, socioloških in okoljskih dejavnikov pri oblikovanju življenjskih slogov mladostnikov.
- Prijetno preživljanje prostega časa v času posebnih ukrepov.
- Povezave na posameznih področjih mladostnikovega vedenja, delovanja.

Razpored vadbenih postaj v prostoru v obliki kroga

Vir: v

Izvedba krožne vadbe za mladostnike Mladinskem domu Maribor – Enota Slivnica

Vadbo smo izvedli na zelenici za domom v prijetnem naravnem okolju. Pri izbiri vaj smo se osredotočili na razvoj mišic celotnega telesnega sistema, upoštevali smo tudi slabšo začetno stanje naših mladostnikov (netreniranost), motivacijo pa smo poizkušali dvigniti na višji nivo s samo izbiro vadbenega prostora in pogovorom ter razlago o vplivu redne vadbe na posameznika.

Vadbeni proces je bil sestavljen iz 9 vadbenih postaj (9 mladostnikov), na katerih so bile izmenično obremenjene posamične mišične skupine. Vaje so bile izbrane načrtno, da so vključevale večje mišične skupine. Gibanja so bila kompleksna, saj smo v eni vaji vključili sestavljena gibanja rok, nog in trupa. V tem smislu so glede na zahtevnost pričakovali določene težave, zato smo vedeli, da bomo morali mladostnikom pomagati in jih spodbujati.

Pred samo izvedbo vaj smo mladostnike primerno ogreli z določenimi gimnastičnimi in stabilizacijskimi vajami ter jim predstavili pomembnost ogrevanja pri športni vadbi. Veje smo najprej teoretično opisali in določili vrstni red izvajanja. Nato je sledila demonstracija ob spremljavi razlage. Pri vsaki vaji so bila jasno določena pravilna gibanja in njihove značilnosti. Predstavljene so bile napake, ki se utegnejo pojaviti in cilji oz. namen vsake posamezne vaje. Ciklus je trajal 1 minuto (minutni cikel). Razmerje med delom in odmorom je bilo 30 sekund (30 sekund dela in prav toliko odmora). Naredili smo dva obhoda z 10 minutnim vmesnim odmorom. Intenzivnost vadbe (hitrost izvedbe, število ponovitev, količina obremenitve) je bila individualna, glede na starost in sposobnosti mladostnika.

Naše postaje so bile:

1. Postaja: Prisunski koraki z elastičnimi trakovi (razvoj mišic nog v kombinaciji s koordinacijo).
2. Postaja: Dvigovanje nog v ležečem položaju (razvoj trebušne miškulature).
3. Postaja: »Polčep s KETTLEBELE« (razvoj mišic nog, stabilizacijskih mišic trupa, hrbta in rok v povezavi z razvojem koordinacije).
4. Postaja: Upogib v komolcu in potisk nad glavo z olimpijsko ročko (razvoj mišic rok in ramenskega obroča).
5. Postaja: Izpadni korak na mestu (razvoj mišic nog v kombinaciji s koordinacijo).
6. Postaja: Skleca na gimnastični žogi (razvoj mišic rok in stabilizacijskih mišic trupa).
7. Postaja: Opora na komolcih z dvigom bokov levo-desno (razvoj stabilizacijskih mišic trupa).
8. Postaja: Potisk leže (razvoj mišic rok in prsnega koša).
9. Postaja: Bočni skiping (tek z dvigovanjem kolen) z utežjo (razvoj koordinacije nog v kombinaciji z močjo).

Vadeči med vadbo na postajah

Vir:^{vi}

Sklepne ugotovitve

Glede na samo dinamiko dela z otroci s čustvenimi in vedenjskimi težavami smo si zastavili nekaj ciljev, ki bi vplivali na pomen športnega udejstvovanja mladostnikov, ter problematiko, ki se pojavlja na tem področju. Naši otroci niso pretirano motivirani za športne aktivnosti, čeprav jih vzgojitelji pri tem zelo spodbujamo. Če pa so že, pokažejo določen interes, a hitro odnehajo. Glede na te pokazatelje, ki se statistično ponavljajo, je mogoče potegniti vzporednice pri delu z njimi v vsakdanjem življenju in z okoljem, v katerega odhajajo med vikendi in počitnicami. S postavljenimi hipotezami in spoznanji pri delu z njimi ugotavljamo, da obstajajo velike povezave in interakcije

vedenja med vključevanjem in izvajanjem športnih aktivnostmi in njihovim vedenjem v dnevnem ritmu preživljanja dneva. Kažejo se interakcije med vedenjem pri športni aktivnosti in šolskimi obveznostmi. Le dva mladostnika sta kazala drugačno stopnjo motiviranosti pri izvajanju športnih aktivnosti glede na motiviranost za šolske obveznosti. Vsi drugi so kazali enake vzorce kot pri učenju. Večina je bila nemotiviranih oz. je motiviranost hitro padla. Ena mladostnica je pokazala veliko motiviranost in zagnanost pri izvajanju nalog, pri tem pa enako zagnanost kaže na področju svojega izobraževanja.

Izvedba športnih aktivnosti je pokazala, da obstaja veliko vzorcev vedenja mladostnikov, ki se kažejo tako na področju izvajanja gibalno-motoričnih nalog kakor na področju šolskih aktivnosti in vsakodnevnih opravil. V prvi vrsti smo na tem področju želeli doseči, da je vadba potekala v pozitivnem in sproščenem vzdušju, da so mladostniki pridobivali pozitivne in prijetne občutke. S poseganjem v pravilno izvedbo najbrž ne bi dobili tega vzdušja, ki pa je vplivalo na trajanje same športne aktivnosti. Komični dogodki pri tem so vplivali na sproščenost ob prisotnosti velike količine smeha, hkrati pa se pri tem noben mladostnik ni počutil manjvrednega. S tega vidika smo z organizacijo športne aktivnosti dosegli načrtovano.

Mladostniki so si pri samih izvedbi po določenem času začeli pomagati na nivoju popravljanja napak in dajanja informacij in nivoju fizične pomoči. S tem so oblikovali interakcije znotraj skupine. Na veliko presenečenje so eni mladostniki izredno pomagali, čeprav jo večina mladostnikov v vsakdanjem ritmu življenja težje prenaša.

Pričakovanja glede njihove kvalitete izvajanja nalog so bila majhna, saj smo pričakovali slabšo izvedbo glede na poznavanje njihovih motoričnih sposobnosti in sposobnosti dolgotrajne zbranosti in motivacije.

Glede pomembnosti športa in športne aktivnosti posameznika v življenju smo dosegli določen premik, saj so določeni mladostniki tudi naslednje dni nadaljevali z določenimi aktivnostmi, ki so jih sami organizirali. Cilj je približati takšno razmišljanje vsakemu mladostniku.

Zaključek

Vsa področja otrokovega razvoja (telesno, gibalno, kognitivno, čustveno in socialno) so v medsebojni odvisnosti. V poplavi računalnikov in ostale tehnologije je vključevanje v šport oz. vključevanje v športne aktivnosti ter gibanjem v naravi pri današnjih otrocih vedno manjši. Temu so izpostavljeni tudi otroci s čustvenimi in vedenjskimi težavami. Gibalna aktivnost pomeni otroku vključevanje v socialne skupine in pripomore k izgradnji otrokove identitete. Tega pa tej populaciji otrok izredno primanjkuje. Zaradi svoje drugačnosti zaradi težav, ki so se pojavila v njihovem življenju, nosijo določeno stigmo, ki jih na nek način zaznamuje in ovira na njihovi poti. Smatramo, da bi vključevanje teh otrok v športne panoge ali v rekreacijsko vadbo, bistveno vplivalo na njihov bio-physio-sociološki razvoj. Gibanje ni več samo sredstvo, kako ohranjati zdravje, negovati telo in se razvedriti, ampak vse bolj postaja dejavnost, ki je pokazatelj kakovosti življenja. Za zdrav razvoj je velikega pomena, da otroci ne živijo med »štiri stenami«. Učitelji, vzgojitelji in starši moramo spodbujati otroka k spontanemu gibanju v naravi ali na igrišču in tako vplivati na njegov celosten osebni razvoj.

Viri, literatura in opombe

ⁱ Križnar, U. (2013). *Vpliv športno-gibalne aktivnosti na vedenjske in čustvene težave*. (Diplomsko delo). Univerza v Ljubljani, Fakulteta za šport.

ⁱⁱ Križnar, U. (2013). *Vpliv športno-gibalne aktivnosti na vedenjske in čustvene težave*. (Diplomsko delo). Univerza v Ljubljani, Fakulteta za šport.

ⁱⁱⁱ Škof, B. (2007). *Vadba vzdržljivosti – šport po meri otrok in mladostnikov*. Univerza v Ljubljani, Fakulteta za šport. 312–265.

^{iv} Luzar, K. (2010). *Kondicijska priprava rokometašev v obdobju pubertete*. (Diplomsko delo). Univerza v Ljubljani, Fakulteta za šport.

^v Lešnik, M. in Šoštarič, R. (2020). Lastni.

^{vi} Lešnik, M. in Šoštarič, R. (2020). Lastni.

PODJETJA SE PREDSTAVLJAJO

„Premalokrat se zavedate, da je beseda kot kamen: tja, kamor pade, udari in pusti sledi.“

SVETOVALNICA LUČKA – pomoč žrtvam nasilja v družini

Zavod Karitas Samarijan je v decembru 2016 ponudil nov socialnovarstveni program – Svetovalnico Lučka, ki nudi pomoč žrtvam nasilja v družini. Program je vsebinsko in finančno podprlo Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, zato so naša svetovanja **BREZPLAČNA**.

Pomoč nudimo vsem polnoletnim osebam, ki so žrtve nasilja, bivšim uporabnicam namestitvenih programov materinskega doma in varne hiše, osebam z izkušnjo nasilja, ki so gibalno ovirane, ter starejšim osebam. Svetovanja in psihosocialno pomoč nudimo tudi ostalim osebam, ki pomoč potrebujejo.

Program nudi brezplačno individualno svetovanje in brezplačno udeležbo v svetovalni skupini, kjer se udeleženske kontinuirano srečujejo vsakih 14 dni, ter možnost brezplačne udeležbe na delavnicah za osebno rast. Krajše razbremenilne pogovore omogočamo preko elektronske pošte in telefona.

Individualna svetovanja nudimo v svetovalnici Lučka v Šempetru pri Gorici ter na Ljudski univerzi v Ajdovščini. Svetovalnica Lučka ima svoje prostore v Šempetru pri Gorici na Cesti Prekomorskih brigad 20, 1. nadstropje, pisarna št. 6. Za individualne razgovore in udeležbo v svetovalnih skupinah se je treba predhodno naročiti.

Pisarna je odprta vsak dan od ponedeljka do petka od 8. do 15. ure, ob torkih pa od 10. do 18. ure. Dosegljivi smo na mobilnem telefonu 00386 31 666 321 ali na elektronskem naslovu svetovalnica.lucka@gmail.com.

Program v svetovalnici s pomočjo različnih strokovnjakov s področja nasilja vodi magistrica psihosocialne pomoči Dragica Pavšič Gerenčer.

	<p>Podjetje Energos (op. p. starogrška beseda za potencial), poslovno in kadrovsko svetovanje, d.o.o., celovito analizira in razvija potenciale podjetij in posameznikov. Naše ključne strokovne kompetence zajemajo svetovanje, treninge in coachinge na naslednjih področjih: strateško načrtovanje, podpora podjetjem pri rasti, strateški HRM in upravljanje ključnih kadrov ter razvoj voditeljskih kompetenc.</p>
	<p>Družba CEATM, d.o.o., je bila ustanovljena z namenom, da povezuje Zahodni Balkan in Kitajsko na področju turizma, investicij in svetovanja. Po več uspešno izvedenih projektih sedaj širi svoje delovanje tudi na druge trge. V kolikor vas zanima razvoj novih inovativnih produktov in njihov plasma na tuje trge, nam pišite.</p>
	<p>Eudace, d.o.o., je svetovalno podjetje, ki z znanji in izkušnjami svojih sodelavcev nudi svetovalne storitve na področjih: upravljanja družinskih podjetij in korporacijskega prava, prava informacijske varnosti in telekomunikacij, delovnega prava in kadrovskega procesov ter uvajanja standardov ISO (ISO 9001, ISO 27.001, FSC ...). Med našimi naročniki je več kot 500 zadovoljnih strank (zasebnih podjetij in naročnikov iz javnega sektorja), s katerimi dolgoročno sodelujemo. Skozi celotno obdobje našega delovanja nas spremlja slogan »Naš cilj je najti rešitev«, ki mu ostajamo zvesti in ostaja temeljno vodilo tudi v bodoče.</p>
	<p>Dr. Andrej Raspor kot samostojni podjetnik, svetovalec, mentor in predavatelj nudi storitve s področja razvoja kadrov in organizacijske prenovе poslovnih procesov.</p>

PERFECTUS

Naš moto je vsaki stranki poiskati najboljšega izvajalca oziroma ji omogočiti najbolj celovito reševanje njenih poslovnih izzivov. V naši partnerski mreži zato združujemo interdisciplinarna znanja in izkušnje. Pomagamo pri krepitevi kompetenc, ki jih podjetja in posamezniki potrebujejo za uspešno poslovanje.

Preboj od problemov do rešitev!

PERFECTUS

Steber storitev predstavljajo delavnice, ki v poslovne procese vpeljujejo metode in tehnike, ki temeljijo na povezanosti, interdisciplinarnosti in celostnem pristopu. Z zaznavanjem trendov in vpeljavo novih metod odgovarjajo na izzive uvajanja razvojnih sprememb v organizacijsko okolje.

- **Akademija 1.0** (Celovite in naročniku na kožo pisane šole)
- **Intenzivni praktikum 2.0** (Tečajji in seminarji)
- **Coaching 3.0** (Svetovanja in coaching)
- **Poslovni fitness in wellness 4.0** (Odprava konkretnih poslovnih problemov ter ozkih grl – t. i. Prebojniki)
- **Raziskovanje**
- **Založništvo**

ZAKAJ OD 1.0 DO 4.0?

S svojimi produkti sledimo razvoju industrijske revolucije. Začetki le-te sovpadajo z vzpostavitvijo modernega šolskega sistema, zato **Akademija 1.0**. Sledila je faza elektrifikacije, ki jo ponazarjajo tečajji **Intenzivni praktikum 2.0**. Obdobje systemske in kibernetike dobe je prineslo **Coaching 3.0**. Faza, v kateri ljudje in stroji vedno bolj komunicirajo med seboj, potrebuje popolnoma nove učne pristope. Prav te ponuja **Poslovni fitness in wellness 4.0**.

Ker pa je vsako podjetje v različni stopnji razvojnega ciklusa in ker imajo zaposleni različna predznanja, ponujamo celovit nabor različnih možnosti za pridobivanje temeljnih, generičnih in delovnospecifičnih kompetenc posameznikov.

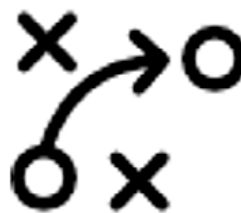
Tim interdisciplinarnih strokovnjakov vam s kombinacijo predavanj in orodij za samoanalizo nudi učinkovito podporo. Vsak udeleženeec tako na delovno mesto prinese **konkreten akcijski načrt**, ki je ključen za odpravo odstopanj skozi vsakodnevno delo.

KOMUNIKACIJSKE
VEŠČINE IN
STROKOVNO ZNANJE
ZA ANALIZO IN
OCENJEVANJE
KONKRETNIH
PROBLEMOV

POVEZOVANJE
Z NANJA IN IZKUŠENJ Z
RAZLIČNIH PODROČIJ
(organizacija dela,
ekonomija, pravo, HR)

PRIPRAVA
PROJEKTA –
NAČRTA UKREPOV

OSVEŽITEV
(FOLLOW-UP) Z
AKCIJSKIM
COACHINGOM PO
IZOBRAŽEVANJU,
IZVEDBA
AKCIJSKEGA
NAČRTA

Akademija 1.0

Storitev je namenjena vsem podjetjem oz. posameznikom, ki bi želeli pridobiti kompleksna znanja s konkretnih poslovnih področij. Skupaj s partnerji smo se v poslovni mreži Perfectus specializirali za projektni menedžment (**Šola projektnega menedžmenta**), uporabo modernih tehnologij v marketingu in prodaji (**Šola sodobnega trženja**) ter oblikovanje spletnih strani (**Šola za izdelovanje spletnih strani**). Izhajajoč iz izkušenj, da pri nas trenutno ne obstaja specializirana šola za vodstveni kader in da so prav vodje pred zasedbo vodstvenega položaja premalo pripravljene na nove izzive, smo zanje oblikovali poseben program **Renesančni vodja**. Pripravili pa smo tudi programe za pomožne vodje npr. v gostinstvu (**Šola za gostinske vodje**) in igralništvu (**Šola za igralniške vodje**).

Akademijo lahko organiziramo za znanega naročnika. Storitev lahko izvedemo v obliki enkratnega izobraževanja, v primeru stalnih potreb podjetja pa v podjetju vzpostavimo učni center. Izobraževanja lahko prilagodimo tudi v obliko študija na daljavo ali samostojnega učenja. Vsak slušatelj dobi tutorja, ki ga spremlja v celotnem obdobju študija.

- **Šola projektnega menedžmenta**
- **Šola sodobnega trženja**
- **Šole za izdelovalce spletnih strani**

1. Od ideje do prve spletne strani: html + css
2. Oblikovanje spletnih strani: osnove oblikovanja, predloge
3. Dinamične spletne strani: php (začetni)
4. Interaktivne spletne strani: javascript + jquery (začetni)
5. Spletne aplikacije: načrtovanje, izdelava, podatkovne baze
6. Postavitev spletnih strani z uporabo CMS Joomla (potrebno predznanje prejšnjih 5-ih predavanj)
7. Osnove spletnega trženja: Adwords, SEO, socialna omrežja
 - **Renesančni vodja**
 - **Šola za gostinske vodje**
 - **Šola asertivne komunikacije**

Intenzivni praktikum 2.0

Delovno ime za tečaje Perfectusa je **Intenzivni praktikum**. Z imenom želimo poudariti pomen učnih pristopov, ki jih uvajamo na naših srečanjih.

Srečanja niso zasnovana kot klasično predavanje, na katerem slušatelji zgolj pasivno poslušajo. Gre za interaktivno delo, kjer se obravnavajo ozke strokovne vsebine, hkrati pa se specifične povezuje z drugimi področji. Praviloma so za slušatelje zanimivi tečaji **Poslovnega fitnessa in wellnessa 4.0**, na katerih spoznajo, katere so njihove šibke točke in kje možnosti za izboljšave. Intenzivni praktikumi so zato živa, razvijajoča se izobraževanja, ki jih stalno dopolnjujemo z novimi vsebinami.

➤ **Ali res obvladam čas in stres?**

Osnovni principi zmanjšanja stresa na delovnem mestu z boljšim razporejanjem svojih zadolžitev

➤ **Ali znajo moji sodelavci obvladovati čas in stres?**

Osnovni principi zmanjšanja stresa na delovnem mestu z boljšim razporejanjem svojih zadolžitev

➤ **Trodelni poglobljeni stres menedžment**

Ravnovesje umskega, telesnega in čustvenega dela človeka

➤ **SDI intenzivni praktikum**

Intenzivni praktikum učinkovite komunikacije in reševanja konfliktov

➤ **Notranji presojevalec ISO 9001:2015**

Usposabljanje za notranje presojevalce sistema kakovosti ISO 9001:2015 za posameznike in podjetja

➤ **Notranji presojevalec – prehod na ISO**

Usposabljanje za notranje presojevalce sistema kakovosti za posameznike in podjetja – prehod na novo verzijo standarda ISO 9001:2015

➤ **Kako varno je vaše podjetje?**

Usposabljanje s področja upravljanja informacijske varnosti v podjetju za delodajalce in vodje

➤ **Življenjski slog odraslih pred upokojitvijo in po njej**

Z vseživljenjskim učenjem v tretje življenjsko obdobje

➤ **Komunikacija v različnih delovnih okoljih**

Kako se pravilno sporazumevati na delovnem mestu

Coaching 3.0

Individualni coaching je **učinkovita metoda za spodbujanje odličnosti** pri menedžerjih, vodjih in ostalih zaposlenih, ki vpliva na sistematičen razvoj ciljnih kompetenc in potencialov posameznega »coacheeja – udeleženca coachinga«. Glavni cilj coaching procesa je **zmanjševati ovire do ciljev** in tako zagotoviti kar se da veliko uspešnost posameznika, torej mu pomagati, da v **polnosti uporabi svoje potencialne**.

Coaching je interaktivni proces, v katerem coach z uporabo posebnih tehnik sproži miselne procese, ki pomagajo posameznikom in podjetjem, organizacijam in ustanovam k hitrejšemu in učinkovitejšemu doseganju boljših rezultatov in ciljev organizacije ter posameznika. Coach v pogovoru s klientom uporablja posebej izbrana vprašanja. Ta vprašanja spodbujajo razmišljanje, iskanje notranjih virov, še neodkritih možnosti in strategij.

Coach večinoma ne predlaga neposrednih rešitev, ampak klientu podaja sugestije. **Coaching temelji največkrat na spodbujanju miselnih procesov klienta**, s katerimi pride sam do rešitev, do katerih bi sicer prišel veliko težje ali pa morda celo ne.

Naši coachi so preizkušeni praktiki, ki združujejo izkušnje vodenja podjetij, svetovalne in predavateljske prakse ter interdisciplinarna strokovna znanja in pristope.

Naš poslovni pristop tako združuje različne teoretične koncepte; iz njih izberemo najboljše prakse, uporabne za naše kliente. Koncepti in programi, ki predstavljajo osnovo za naše delo, so najmanj naslednji:

- Transnational Management Associates – TMA World
- Integrativna relacijska-transakcijska analiza
- Dale Carnegie Training andragoški principi dela
- De Bonovi principi razvoja kreativnosti in inovativnosti
- Nevrolingvistično programiranje (NLP)
- Vitko upravljanje (Lean Management)
- Organizacijski razvoj (Organizational development)
- Agilne metodologije (Agile development)
- Generiranje in inoviranje poslovnih modelov (Business Model Generation/Innovation)

Posebnost Coachinga 3.0 je tudi v tem, da poleg osebnih srečanj ponuja virtualna srečanja in v individualno delo vključuje tudi pametne tehnologije ter sodobne učne pristope.

Poslovni fitness in wellness 4.0

Paket **Poslovni fitness in wellness** ni zgolj šola, delavnica, tečaj ali coaching, ampak mnogo več. Gre za srečanje, ki vodi k razreševanju problemov in odpravi ozkih grl – poimenovali smo ga **Prebojnik**. Udeleženci Prebojnika že pred srečanjem dobijo gradivo, s katerim analizirajo poslovanje, lastno delo in delo svojih sodelavcev. Na ta način indentificirajo ključne težave, s katerimi se soočajo pri svojem delu. Diagnostični vprašalniki za opredelitev ključnih problemov in izzivov so izdelani na podlagi dolgoletnih izkušenj naših izvajalcev. Na srečanju skupaj analiziramo ugotovitve, svoje izkušnje pa lahko izmenjate tudi z ostalimi udeleženci in na ta način obogatite svoje znanje. Vsak udeleženec na delovno mesto prinese **konkreten akcijski načrt**, ki je ključen za odpravo odstopanj skozi vsakodnevno delo. Vsi, ki želite še dodatno nadgraditi svoje znanje, lahko to storite z individualnim **Coachingom 3.0** ali pa z **Intenzivnim praktikumom 2.0**.

➤ Kitajci so tu!

Osnovni pristopi za izboljšanje storitev, namenjenih kitajskim gostom in poslovnežem

➤ Izboljšajte potenciale vaših zaposlenih

Naj bodo učinkoviti zaposleni še boljši, neučinkoviti pa le še slab spomin

➤ Obvladovanje prioritet – za zaposlene

S pravilno postavljenimi prioritetami do boljših rezultatov

➤ Obvladovanje prioritet – za vodje

S pravilno postavljenimi prioritetami do boljših rezultatov poslovanja

➤ Kadrovske strategije

Ali lahko podjetje posluje uspešno, ne da bi imelo implementirano kadrovske strategijo?

➤ Notranji izobraževalni centri

Je mogoče z aktivnostmi notranjega izobraževalnega centra neposredno vplivati na ustvarjanje dodane vrednosti podjetja?

➤ Vodja kot trener in coach – male skrivnosti velikih športnih trenerjev

Uspešnost sodobnega voditeljstva je povezana z razvijanjem trenerskih in coaching kompetenc vodij

➤ Prihodnost vašega družinskega podjetja

Spoznajte, kako obvladovati pravna in davčna tveganja, s katerimi se srečuje vaše družinsko podjetje in ga pripravite na prihodnost

➤ Ali vam sistemizacija služi?

Ali vam sistemizacija delovnih mest in plačni sistem v podjetju služita?

➤ Izgradnja vodstvenega tima »po ribje«

Strateški vodstveni trening »po ribje« – intenzivna izkušnja vodstvenega tima

Raziskovanje

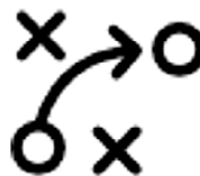
Poleg programov, ki so povezani z izobraževanjem in usposabljanjem, Perfectus izvaja tudi raziskovalno dejavnost. Osredotočamo se na nišne raziskave, v katerih analiziramo ozadje problemov in iščemo za vas najprimernejše rešitve.

KOMUNIKACIJSKE
VEŠČINE IN
STROKOVNO ZNANJE
ZA ANALIZO IN
OCENJEVANJE
KONKRETNIH
PROBLEMOV

POVEZOVANJE
ZNANJA IN IZKUŠENJ Z
RAZLIČNIH PODROČIJ
(organizacija dela,
ekonomija, pravo, HR)

PRIPRAVA
PROJEKTA –
NAČRTA UKREPOV

OSVEŽITEV
(FOLLOW-UP) Z
AKCIJSKIM
COACHINGOM PO
IZOBRAŽEVANJU,
IZVEDBA
AKCIJSKEGA
NAČRTA

S pravilno organizacijo dela je marsikaj rešljivo.

